VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

XII. ÉVFOLYAM, 17. SZÁM. ÁRA 60 FILLÉR 1971. NOVEMBER 11.

Párbeszéd a pénzügyi tanszékkel

A napokban a Veres Pálné kollégiumban a pénzügyi oktatás szerkezetéről és helyzetéről tartottak megbeszélést a tanszék oktatói és a hallgatók. A véleménycserére a KISZ-szervezet és a tanszék együttes elhatározása nyomán került sor.

A beszélgetésen részt vett majdnem minden oktató és a helyiséget megtöltötték a három pénzügyes alapszervezet tagjai.

Hágelmayer elvtárs rövid bevezetőjében a legfontosabb képzési problémákat vázolta. Szó esett a szakágazatosított képzés megindulásáról, a szakszeminárium és a TDK kapcsolatáról, a II. évesek hatékonyabb bekapcsolódásáról a pénzügyi szaktárgyak tanulásába.

A bevezető után terített asztal mellett, kötetlen beszélgetés alakult ki, amelyben a koncentrált oktatás, a nyelvtanulás és más, a hallgatókat foglalkoztató kérdés került napirendre. A találkozót késő estébe nyúló szakbuli fejezte be.

Eddig a „hír". Nincs benne semmi rendkívüli, hiszen az egyetemi KISZ-szervezet munkatervében kiemelt terület a tanulmányi munka és a tanszékek is fontosnak tartják a hallgatókkal való konzultációt. De tanulságai vannak.

Ezeket a kereteket, így és csak így lehet és érdemes megtölteni, ahogy ez azon az estén a Veres Pálnében történt.

Őszinte légkörben, semmit meg nem kerülve, semmit el nem hallgatva. A problémákra, javaslatokra koncentrálva, egymás véleményének — oktatónak, hallgatónak egyaránt — tiszteletben tartásával, úgy, hogy érezni lehet: közös ügyünkről van szó, a sokoldalú szakemberképzésről — és ez az asztal mindkét oldalán ülőknek egyformán fontos.

20 ÉVES A FELSŐOKTATÁSI SZEMLE

Fogadás keretében ünnepelték meg a Felsőoktatási Szemle fennállásának huszadik évfordulóját a Vörösmarty téri új kultúrpalota dísztermében.

Dr. Kahulits László főszerkesztő üdvözlő szavai után dr. Polinszky Károly művelődésügyi miniszterhelyettes, a folyóirat szerkesztő bizottságának elnöke tartott előadást Húszéves a Felsőoktatási Szemle címmel.

Vázolta a felsőoktatás központi szakfolyóiratának szerepét, a ma is aktuális szerkesztési alapelvét, miszerint a lap egyrészt az általános oktatáspolitikai elképzeléseknek, másrészt az ország különféle felsőoktatási intézményeiben munkálkodó legkiválóbb tanárok, tudósok, oktatási-nevelési módszereinek, kísérleteinek, javaslatainak ad helyet, vagyis a kölcsönös tájékoztatás egyik fontos eszköze.

—b—

VÉGRE EGY GÓLYABÁL, MELY KITŰNŐEN SIKERÜLT, HISZ KÁN-KÁN IS VOLT! — EGÉSZ OLDALAS BESZÁMOLÓNK A 6. OLDALON. — ESZES ISTVÁN FELVÉTELE.

Öten voltunk – nyolcan lettünk

Az aulában:
Free Angela! Lang live Fania! „We shall overcome..."

★

A klubban:
„Kedves Nyugdíjasaink! Kimondhatatlanul örülünk, hogy a már hagyományos találkozó — az Öregek Hete alkalmából — egészségben és jó erőben találja Önöket."...

„Meggyulladt a cigányaszszony szoknyája..."

★

Október 25. Délután 3 óra. Az elmúlt hónap egy dátuma. Angela Davis jogtalan bebörtönzése ellen tiltakozó nagygyűlés és a nyugdíjastalálkozó napja.

★

— Jól esik ide visszatérnem. 20 évet töltöttem el az egyetemen. A könyvtárban dolgoztam. Egy álló hónapig kuporgattam, hogy Debrecenből ide utazhassak. Nagy család volt a régi kollektíva. Sokszor idézem még a régi arcokat.

Nagyon szépen beszélt a Kovács Géza, a szakszervezeti bizottság elnöke (a Népgazdaság Tervezése Tanszék vezetője — SZERK.).

Hiszen ő is itt nőtt fel közöttünk. Jól ismertük még diákkorából. Mikor megérkeztem, kaptam is tőle két puszit. No, meg... Azt is mondta, hogy megfiatalodtam. Persze csak nevettem. Régóta nem találkoztunk. Mondtam is neki: megszaporodott ám a család! Öten voltunk, nyolcan lettünk. Két menyem, a vőm... Szűk már a régi családi ház Hackéknál.

— A szakszervezet könyvvel kedveskedett. Én, Szabó László: „Kétarcú ember"-ét választottam. A feleségemnek is örömet szerzek vele. Együtt olvasgatunk esténként. 19 évet töltöttem, mint hivatalsegéd az egyetemen. Most is be-bejárok. Nem feledkeztek meg rólunk, nyugdíjasokról! Szükség van itt az öreg, tapasztalt dolgozóra — mondja Kovács bácsi, aki nyugodtan letagadhatna 15 évet...

— Valamikor Jókaival kezdtem az olvasást. Azután következtek az életrajzi regények. Jászai Mari, Stuart Mária, Cezanne, Van Gogh, Goya és a többiek. Szilvásit is szeretem, Berkesit már kevésbé.

Ismét kamaszodom. Viszem haza a „Fekete gyémántok"-at. Nem az unokámnak. Magamnak. Ha Jókai van a kezemben gondolatban újra 14—16 éves vagyok.

— Miért nem veszek még? Csillagom, hisz annyit ettem már! Saját lakodalmamban laktam utoljára ilyen jól. Remek a szervezés. Kinek gratulálhatok a rendezésért? A szakszervezet a házigazda? Ez olyan...! Hogyismondjamcsak? Micsoda is? Intézmény! Végre megvan a helyes kifejezés. Berozsdásodtak fiam már az én kerekeim.

Be szépen énekelt a kis „cigánylány". Hogy is hívják? Igen, igen az Eszti. A Pataki Eszti. Weöres Sándor verse is tetszett. A Kovács Géza még meg is rikatott. Szívhezszólóan, keresetlenül beszélt. Eljövök-e a jövő évi találkozóra? Ha addig élek is.

Ezúttal tolmácsolom a nyugdíjas összejövetel résztvevőinek köszönetét. Gratulálok egyetemünk szakszervezeti bizottságának, a KISZ-nek, valamint a Kultúrosztálynak az öregek hete (október 17—24) alkalmából megrendezett sikeres találkozóért.

A viszontlátásra! Nem egészen egy év múlva. Október harmadik hetében.

Berencsy Judit

EZ LESZ!

Bulgária: tengerpart, primőr, rózsa, Szófia, Rila. Ennyit ismerünk. De mi van még Bulgáriában!? Kiderül november 16-án, a „MI 14-en" sorozat következő műsorából. A sorozat hagyományai szerint ez a műsor is filmmel, hanglemezzel, elbeszéléssel tarkított beszélgetés lesz, melyen részt vesznek a nálunk tanuló bolgár diákok.

Milyen erős, mekkora befolyással bír, mely tömegeket képes megmozgatni, kik körében népszerű, milyen perspektívákkal rendelkezik, kiket támogat — a mai szociáldemokrácia a nyugat-európai parlamentekben? Erről folyik a vita az Agitklub 23-i rendezvényén. A vitaindítót Vajda Gábor, a Magyar Hírlap főszerkesztője tartja.

Járnak-e színházba az egyetemisták, kritikus, értő nézők-e, milyen darabokat néznek meg szívesen, melyik színházakat kedvelik!? Elmondhatjátok véleményeteket 24-én, este a klubban — Márton Endrének, a Nemzeti Színház főrendezőjének. Cserében ő is elmondja majd, hogy színháza mennyiben számít az egyetemistákra, mint kritikus közönségre. Megbeszélhetitek egy rendszeres kapcsolat kialakítását a Nemzeti fiatal színészei és a klub között, megszervezhetitek főpróbáik, ill. premierjeik látogatását!

A Közgazdász Presszó e havi műsoraiból: amatőrfilmek bemutatása, beszélgetés Gyurkó Lászlóval és Dinnyés Lajossal, bűvészmutatványok, dzsesszlemezek, disc-jockay, szemelvények a Közgazdász Kabaréból — és remek hangulat!!!

— yÁ —

Vita

Az „Előadásokról" című cikkünkhöz beérkezett hozzászólásokat — anyagtorlódás miatt következő számunkban közöljük.

Mire elolvasod, már annyi se...

39 nap!

Ezt csak úgy kiírtam a naptár szélére. Ennyi van ugyanis a vizsgaidőszak kezdetéig, december huszadikáig.

Bevallom, nem azzal a sóvárgó érzéssel számoltam össze a napokat, mint gyermekkoromban, hogy na, mennyit alszunk még karácsonyig. De azért valami volt a téli hangulatból bennem. A hideg. A hátamon.

Már csak ennyi van, igaz, s kapkodási hangulat vesz az emberen erőt. Mégis azt hiszem, jobb úgy mondanom, lám, *még* ennyi van — még kiki összeszedheti magát.

Aki már túlesett néhány vizsgaidőszakon, tudja, hogy a követelmények magasak, s azt is felfedezhettük, hogy a csak hajrában való megfeszített munka nem mindig elég, vagy nem olyan szinten, ahogy szeretnénk.

Biztos vagyok abban, hogy a követelményrendszer szintje a mostani időszakban sem lesz alacsonyabb. Ugyanakkor a tanszékeknek feladatuk, hogy a felkészülést maximálisan elősegítsék. A csoportok kérjenek külön konzultációkat, használják ki a tanárok fogadóóráit. Azokból a tárgyakból, ahol nincs jegyzet, vagy nem kielégítőek az előadások, még idejében tájékozódjanak a konkrét vizsgakövetelményekről!

Jóllehet, az *elsősök* mögött már áll vizsga, az igazi tűzkeresztség most jön számukra!

Ragadjátok meg az alkalmat, s instruktoraitokon keresztül kérjetek meg felsőbb éveseket egy-egy maszek példamegoldó, magyarázó külön szemináriumra. Azt hiszem, a rémhírekre kár odafigyelni (elég az akkor), de a személyes tanácsokat, apró felkészülési fogásokat nem árt meghallgatni!

Úgy gondolom, igen fontos, hogy a tárgyakat kellő áttekintéssel tanuljuk, s hogy munkánkat megkönnyítsük, össze kell tudnunk kapcsolni a különböző anyagok tanulását.

A filozófia például igen munkaigényes, de az alaposabb megértést feltétlenül elősegíti, ha ki-ki összekapcsolja a pg. tanulásával. (Hasonlóan az elm. töri. is). Ahhoz, hogy az egyes korok gondolkodását az olvasó „lássa", érezze — feltétlenül megéri, ha gimnáziumi eseménytörténeti ismereteihez kapcsolja az egyes részeket, így legalább tudja a dolgokat hova tenni. Még inkább vonatkozik ez a gazdaságtörténetre.

A matematika anyag megértése is talán könnyebb, ha tudjuk, hogy „honnan hova tart", sejtjük, mire is irányul az egész, azaz látjuk globálisan — mielőtt a tételeket szigorúan bevágnánk.

Hallottam egy elsőstől, hogy reggeltől estig a könyvtárban ül — s már unja. Nem is csodálom. A tanulás nem azt jelenti, hogy az élet megáll! Sőt, meg merem kockáztatni: kimondottan élvezet, ha mértékkel és áttekintve csinálja az ember.

És ha tudná, jó beosztással. Vallom, hogy nem a vizsgákért tanulunk. De azok vannak, mint bakterházak és megállók a célállomásunk előtt. Igy figyelni kell rájuk. Pláne most, amikor csak 39-et alhatunk az elsőig. S ha most centrikusan figyelünk — talán utána is tudunk majd valamicskét aludni.

Koncz Gábor

Jól mulattunk!

Több mint 800-an zsúfolódtak az előadóba. — Nagyon tetszett a műsor a Gólyabálon

„Azt mondják, hogy a kollégium már kiérdemelte a nevét, illő hát, hogy nevet kapjon."

Megyek az V. emeletre, gyalog, egyre kevésbé élvezem, a falak fehérek, minden forduló egyforma. Zajt hallok és ételszag csap meg, a konyha ugyanis nyitott, előtte minden emeleten egy társalgószerű valami, itt fogyasztják el, az elkészített ételt a hallgatók.

— Szevasz. Nem tudod, hol lakik a DB-titkár?

— Zsuró? Még egy emelet, az 505-ösben.

— Hová mégy?

— Elmegyünk a srácokkal egy kicsit beszélgetni, sörözni.

— Lenn a klubban ma este lesz valami rendezvény, menjetek inkább oda.

Már a lépcső aljáról nevet vissza rám: —

— Klubba, áh minek, kit érdekel az? — aztán lerobog.

A Kinizsi már a harmadik évében jár. Az első évről, a birtokbavételről mondja egy lány, hogy fentről indultak, súroltak, takarítottak, míg végre igazából be lehetett költözni a szobákba. Ha ki akarták nyitni az ablakokat, kiestek a keretből, mert a sarokvasakat nem szerelték fel. Az effajta gondoktól már messze jár a kolesz.

Nézzük a magasból az esti fényeket. Szemben a Műszaki kivilágított épülete, házak, utcák fénysorai, a Duna. A nappali piszkos színeket levetették, az esti sárga fények ünnepi kedvre derítenek, annál is inkább, mert az épület is ezt a pedáns, elegáns tisztaságot mutatja. A folyosókon szőnyeg, a szobaberendezések modernek, a Rádayhoz, a Makarenkóhoz képest szinte szállodának tűnik. És kevesebb a zaj, és mintha kevesebb lenne a diákok és nem szállóvendégek jelenlétére utaló jel is. De mégis. Egy felhívás, amit egy lány rajzszögelt ki felháborodással az egyik hűtőszekrény fölé:

Figyelem! „Igazán jó lenne, ha mindenki CSAK A SAJÁT kaját enné meg! Nem tudom, hogy lehet valakinek pofája (elnézést a kifejezésért), ahhoz, hogy a másét megegye. Ez már tényleg a pofátlanság legteteje!! Gondolom, aki beteszi a hűtőbe ennivalóját, szeretné később megenni és nem a lopósoknak tartogatja!"

409-en laknak a Kinizsiben, 10-zel többen, mint amennyi a férőhely. Őket a betegszobában tudták csak elhelyezni. A KÖJÁL a betegszobák elfoglalásáért havonta komoly összeg mefizetésére kötelezi a kollégiumot. Három nevelőtanár lakik az épületben, a hallgatók közül 43-an külföldiek. A fiú rész első emeletén szinte kizárólag házaspárok élnek. A lányok vannak többségben, a 9 tagú DB-ben mégis csak két lány dolgozik. Miért? A választás a lakógyűlésen történik, s a jelöltek közül — ez a tapasztalat — inkább a fiúkra szavaznak a lányok is.

Ez évben is nagyrészt azok laknak itt, akik tavaly, az Általános Kar felsőbb évesei újak csak. Volt egy kis aggodalom, hogy a karok között ellentétek lépnek fel, nyomják egymást, de ha néha kialakult is ilyen tendencia, nem volt soha döntő, alapvető. Azzal, hogy a hallgatóság több évig él együtt, kisebb a személyi változás, a közösségépítés nagyon jó lehetősége teremtődött meg. És vele együtt az unalmas, névleges, egyhangú közösségi élet konzerválásának lehetősége.

Ismerjük el, hogy az utóbbi időben hozzáállásunk megváltozott — jegyzi meg beszélgetés közben *Huszti Annamária.* — Nagyon elkényelmesedtünk, begubóztunk, tanulgatunk, tanulgatunk, mintha csak ez lenne a dolgunk. Sokan panaszkodnak a klubra, a tanulmányi munkára, meg mindenre, de ha akad egy fórum, ahol problémáikat beszélik meg, és próbálják megoldani, akkor a legtöbben fel sem kelnek az asztaltól. De ha még onnan, hanem az ágyról!

A kollégisták legnagyobb részét nagyon érzékenyen érintik a szociális segély-, az ösztöndíj-problémák. Néhány nappal ezelőtt az ösztöndíjmegbeszélésen ennek ellenére alig voltak ott néhányan, tulajdonképpen csak a felelősök jöttek el.

Kezdem érezni mennyire nehéz a munkája az aktivistáknak, aki ki akarja mozdítani a többieket a meleg, kényelmes szobából. Két év alatt 7 DB-titkárt „fogyasztott el" a kollégium. Egy teljes évig csak *Böszörményi Feri* dolgozott folyamatosan, a többiek fél év után nem vállalták tovább. A fluktuáció még nagyobb volt a klubvezetőségen. Pedig mindezideig a kollégiumi munkát a klubra alapozták.

— Réjtélyesnek tűnhet, de mégis ez a való — bizonygatja *Ábrahám Ágota* —, fiatalok vagyunk, mégsem megyünk le a klubba.

Két dolog kellene, hogy megszűnjön ez az állapot: a kollégistákhoz szóló programok, amik kicsiholják a szunnyadó érdeklődést és jó kollégiumi légkör, vagyis, hogy mindenki érezze, szüksége van a többiekre, akikkel közösen osztja meg gondjait, kételyeit, jókedvét. Ez utóbbit biztosíthatják a jó alapközösségek.

Rendezvénydömping. — A koleszt nem túl jól tervezték meg, a földszinten koncentrálódik minden kulturális lehetőség, a tv és a klub — folytatja Ágota. — A klubot és a tv-t egyszerre nem lehet használni.

— A klub hivatalos befogadóképessége 300 fő, de a Cyklon estek közönsége általában 4—500 fő — a felvilágosítást *Gyergyói Zoli* a DB-kultúrosa adja — a beugrók ára differenciált: kinizsistáknak 5 Ft, más közgázosoknak 10 Ft, a többi egyetem hallgatóinak 15 Ft.

A gyakorlat ennek ellenére az, hogy éppen kinizsisek jönnek le legkevesebben. Divatficsúrok, selyemfiúk — idegenek — járnak el oda, s a legtöbb kollégista nem érzi közéjüktartozónak magát. —

—Harmadik-negyedikre már kialakulnak társaságok, s ezek inkább elmennek dupla árért a Műegyetem E-épületébe vagy a Metró klubba.

Rendeznek-e zenés, táncos estet kizárólag a kollégisták részére? Nem, ilyen a Kinizsiben nincs, nem jönnének el elegen, mondják.

Tavaly nagy sikerrel üzemelt a házi filmklub. Ez évben nem újítják fel, mert „úgysem sikerül konkurrálni az egyetemivel".

— Egy évvel ezelőtt valósítottuk meg a mini színpadot, színészeket hívtunk meg, például Keres Emilt, Mensáros Lászlót, Major Tamást, Szendrő Józsefet és mindig teltház előtt játszottak — mondja *S. Nagy Lajos.*

A múlt héten, november 4-én Pécsi Sándor látogatott el a klubba. A harsány egyéniségű színész jó szórakozást nyújtó műsorára 60-an voltak kíváncsiak.

Ami ugye nem teltház.

(Következő számunkban folytatjuk)

Készülünk a KISZ kongresszusra

Hatan a IX. kerületben

A napokban tartották meg kerületünk KISZ-küldöttértekezletét, amelyen egyetemünk 6 küldötte is részt vett. A kerületi KISZ-bizottság színvonalas, elemző beszámolót küldött ki írásban, és Fábián András kerületi titkár szóbeli beszámolója is rövid, konkrét, őszinte volt, amikor a kongresszusi levél és a szervezeti szabályzat tervezetének vitáit összegezte.

Nincs mód arra, hogy a kb. 7 órás vitát ismertessem. Munkások és középiskolások, mérnökök és szakmunkástanulók váltották egymást a szónoki emelvényen, és a sokféle hozzászólásból kirajzolódott a IX. kerület változatos, érdekes képe.

A mi hozzászólóink, Németh György és Nagy Sándor megkísérelték összefoglalni a kari és az egyetemi küldöttértekezleten elhangzott legfontosabb véleményeket, és elmondták elképzeléseinket, javaslatainkat. Nagy Sándor elmondta, hogy szeretnénk tartalmas kapcsolatba lépni valamely kerületi nagyüzem munkás KISZ-szervezetével, és ehhez kérjük a kerületi bizottság segítségét.

A középiskolások örömmel fogadták felajánlásunkat, hogy segítséget nyújtunk a végzős jellemzések színvonalas elkészítéséhez, mert kifogásoló leveleink ellenére sem értik pontosan, miben szeretnénk többet kapni tőlük.

A 191 küldöttből 38 szólt hozzá és a vitát összefoglalni nem is lehetett. Minden vélemény továbbmegy, és gazdagítja a kongresszus felé áramló hozzászólásokat. De marad a kerületi bizottságnál is épp elég megjegyzés, hiszen a küldöttek őket is bírálták, nekik is tettek egy sor javaslatot. Lesz tehát az új testületnek épp elég tennivalója.

A választás során a 37 tagú új, IX. kerületi KISZ-bizottság tagja lett tőlünk Németh György, Stafira Zsuzsa és Németh Miklós, küldötteink pedig a budapesti küldöttértekezletre Németh György, Stafira Zsuzsa, Nagy Sándor és Domány András. A KISZ-bizottság első ülésén egyhangúlag újraválasztotta Fábián András kerületi titkárt — amihez mi különösen szeretettel gratulálunk és kívánunk jó munkát —, titkárunk, Németh György pedig a kerületi végrehajtó bizottság tagja lett.

— y — s

Kongresszusi Kosárlabda Kupa Küzdelmei ★

A kupát a pénzügy szak KISZ-szervezete írta ki a KISZ VIII. kongresszusának tiszteletére.

A nevezések már szeptemberben megtörténtek, de a küzdelmeket csak október 22-én tudtuk elindítani. (Egy héttel korábbra terveztük, de a tornateremben folyó munkák miatt, kénytelenek voltunk, egy héttel elhalasztani.)

A kupára 15 férficsapat adta be a nevezését. Az ötödik évfolyam kivételével valamennyi évfolyam képviselteti magát a küzdelmekben.

A mérkőzések az egyetem tornatermében kerülnek lebonyolításra keddi, ill. pénteki napokon. **(A keddi napon 16—17.30, a pénteki napokon 14—15, ill. 17—21 óra között.)** Úgy tervezzük, hogy a döntőket a Kinizsi kollégium tornatermében rendezzük a Kinizsi kolesz névadójának napján.

Röviden a lebonyolítás rendjéről:

a 15 csapatot 3 ötös csoportba sorsoltuk. Csoportonként az 1—2. helyezett jut tovább. Az elődöntők kieséses rendszerben kerülnek lebonyolításra. A döntőbe jutott 3 csapat körmérkőzést játszik.

Az eddig lejátszott mérkőzések eredményei:

I. forduló: Népgazd. terv. IV.—Agrár IV. (az Agrár csapata nem jelent meg), Tanár—Pénzügy III. 48:45 (hosszabbítás után), Népgazd. terv. II.—Ipar III. 34:30, I. évf.—Népgazd. terv. III. 54:51.

II. forduló: Pénzügy III.—Népgazd. terv, II. 41:38, Agrár IV.—Belker. IV. 38:26.

„Csonka" forduló volt, mivel a Külker IV., a Pénzügy II. és a Külker II. csapatok nem jelentek meg. **(— Vajon miért? — Szerk.)**

III. forduló: Belker IV.—Népgazd. terv. IV. 51:47, Ipar III.—Külker II. 54:41, Külker III.—I. évf. 84:75, Népgazd. terv. III.—Belker III. 52:31.

Itt szeretném megjegyezni, hogy a győztes csapat 2 pontot, a vesztes 1 pontot kap, míg az a csapat, amelyik nem jelenik meg, ill. kevesebb mint 4 játékossal jelentkezik játékra, nem kap pontot ! ! !)

Mint ahogy az eredmények is mutatják a mezőny kiegyensúlyozott. Nincs „lefutott" meccs, nincsenek fölényes győzelmek. (Példa rá a Tanár—Pénzügy mérkőzés, ahol csak a hosszabbítás döntött a tanárok javára.) A kiegyensúlyozott mezőny ellenére is szót érdemel az I. évfolyam és a Népgazd. terv. III. csapata. Talán ez az a két együttes melyek csapatösszjátéka és játékosaik egyéni teljesítménye figyelemre méltó.

Nézők kis számmal vannak — a terem maga sem teszi lehetővé több néző befogadását —, de annál lelkesebbek. A legtöbb „szurkolója" a Népgazd. terv. III. csapatnak van. Lehet, hogy a többi csapat az esetleges döntőbe jutás alkalmára tartogatja szurkolótáborának „hangerejét"???

Végezetül szeretnék köszönetet mondani testnevelés tanszéknek azon segítségéért, mellyel lehetővé tette a kupa zavartalan lebonyolítását.

Valamennyi résztvevő csapatnak sikeres szereplést kívánok!

LŐRINCZ PÉTER
KISZ-vb sportfelelőse

Vincze Gábor és társai...

Csak az a jó vezetőség, melynek tagjait megkeresik ügyesbajos dolgaikkal... Szerettem volna vezetőségi ülés közben leselkedni, hallgatózni, mit is „főz" az új vezetőségi boszorkánykonyha, de a legutolsóról lemaradtam, a következőnek pedig még bizonytalan az időpontja. Így Vincze Gábort az új, az I. évfolyam KISZ-titkárát kértem meg, beszéljen magáról, társairól, problémáikról, terveikről.

— A Hunfalvy János Közgazdasági Szakközépiskolában érettségiztem az idén, jeles eredménnyel, ahol a KISZ VB titkára voltam, de a középiskolán kívül a mozgalmi élet más terén is dolgoztam. A KISZ KB középiskolai és szakmunkástanács titkára,valamint munkástanács titkára, valamint a Budapesti Ifjúsági Tanács tagja voltam. Nemcsak mögöttem áll ilyen tapasztalatokban gazdag, mozgalmi múlt. A vezetőség többi tagja is több évet dolgozott különböző ifjúsági szervezetekben. Név szerint: **Rácz Ágnes** és **Kiss Erzsébet** szervezőtitkárok, **Horn György** agit.-prop.-titkár, **Száz János** tanulmányi felelős, **Szombathelyi Ferenc** kultúrfelelős, **Vass László**, a DJB elnöke és a két kollégiumi titkár **Janurik János** és **Hallgató Ferenc**, valamint **Csáky Ilona** pártfelelős.

— A választás után sokan kifogásolták, hogy csak a küldöttek szavazhattak. — Ha az egész tagság részt vesz a szavazásban, soha nem jutunk eredményre.

Olyan nagy létszámú az évfolyam, hogy ez másként nem ment. A küldöttek az egyes csoportokban már bizalmat kaptak, hisz mindenütt az erre legalkalmasabbak kerültek az alapszervi vezetőségbe. A vezetőségválasztásra egyébként mindenki meghívott volt, de nagyon kevesen éltek tanácskozási jogukkal.

— *A középiskolában oly sokat hangoztatott diákönkormányzat az egyetemen már tényleg a szó szoros értelmében megvalósul. Hogyan érvényesül munkátokban?*

— Állandóan tartjuk a kapcsolatot a dékáni hivatallal. Kéthetenként vezetőségi üléseket tartunk a felmerülő problémák megbeszélésére, de mindenekelőtt az alapszervek kezdeményezésére számítunk azzal a feltétellel, hogy bármilyen KISZ-programot igényesen csinálunk. Mivel ideológiai egyetem vagyunk, a politikai oktatási forma, ami máshol jó, nálunk kevés.

Amikor programokról, tervekről érdeklődöm, szó nélkül átnyújtja a munkatervet. Magáért beszél.

A fő hangsúly természetesen a tanulmányi és politikai kérdéseken van (szakosítás, politikai vitakörök), de szó esik a 0 évfolyam eddigieknél hathatósabb támogatásáról, a tanulásban lemaradtak patronálásáról, társadalmi munkáról, gyári, üzemi KISZ-szervezetekkel kapcsolat felvételéről.

Tervekben, programokban tehát nincs hiány, de kevés szó esett a munkatervben a VIII. kongresszusról!?

— Mi egyenlőre csak a kongresszus témáinak feldolgozásában kapcsolódunk az egyetemi rendezvényekhez. Évfolyam vezetőségi és pártcsoport értekezleten dolgozzuk fel a kongresszus anyagát. Célunk, hogy az ott elhangzottak a mi munkánkban is teljes mértékben érvényesüljön majd.

A végén most jöhetne a zárókép, nagy tervek, szép ígéretek. Elmosolyodik. Látom az arcán, hogy tudja, mi a szokásos kérdés. Ő is, én is idegenkedünk tőle. Aztán az ajtóra mutat, „írd meg a II. 270 szobában a könyvtár mellett mindig megtalálnak".

SEBŐK JÁNOS

Például: így!

Októberben az egyetemi küldöttértekezleten már többször elhangzott: Az előttünk álló legfontosabb feladatok egyike a KISZ-alapszervek hatékony munkájának a fokozása. Hogy a tagság magáénak érezze a KISZ-t, az alapszervek életét kell minél közvetlenebbé, önállóbbá és — talán ha szabad ezt a kifejezést használni —, otthonosabbá tenni.

Ezek a gondolatok foglalkoztatják egyetemünk kari vezetőségeit is.

Például **a kereskedelmi kar munkatervében szerepel a munkásfiatalokkal való kapcsolat kiépítése,** amelynek kivitelezését teljesen az alapszervekre bízták. Tekintettel az első félév gondjaira — másodévesek új alapszervekbe kerültek, s így elsődleges a közösség összekovácsolása — az első szemeszter folyamán az alapszervi KISZ-vezetők kezdik meg a kapcsolatok kialakítását, s akkor, ha látják, hogy a kapcsolatfelvétel igénye kölcsönös, tehát ha a munkásfiatalok is értelmét látják, akkor kerülhet sor az első közvetlen találkozásra.

Hogyan lehet egy jó politikai beszélgetést megszervezni?

Ez a kérdés foglalkoztatta a II. évf. Külker/4 alapszervét, vezetőit az elmúlt hetekben. Ne legyen szokványos, de mégis az legyen, aminek vártuk! — szinte ezzel a „jelszóval" álltak neki a program kivitelezéséhez.

Téma: Lengyelország politikai és gazdasági életének problémái. **Előadó:** A csoport két lengyel tagja, és az agit.-prop.-titkár, aki Lengyelországban végezte középiskolai tanulmányait. **Színhely:** ez utóbbi csoporttársuk lakása. **Kisegítő eszközök:** lemezek, albumok, folyóiratok, könyvek — Lengyelországról, vodka — Lengyelországból, zsíroskenyér — a csoport leánytagjainak közreműködésével. **És még egy fontos kitétel:** senki számára nem kötelező, csak akit érdekel, az jöjjön el!

17-en voltak. A beszélgetést este 7-kor kezdték, az utolsó résztvevő éjjel 2-kor ment el a „tett" színhelyéről. Azóta az ilyen irányú igények még hatványozottabban jelentkeznek az alapszervezetben. Tehát — sikerült.

i—t

Zala Tibor köszönti Szántai Kálmánt (jobbról) kitüntetése alkalmából

November 5-én, pénteken ünnepeltük egyetemünkön a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 54. évfordulóját. A zászlódíszbe öltözött, zsúfolásig telt aulában a magyar és szovjet himnusz hangjaival kezdődött az ünnepi program. Az emelvényen pártunk és egyetemi életünk képviselői, valamint meghívott vendégek, köztük T. A. Csikoványi elvtárs, a szovjet nagykövetség másodtitkára, Alfred May elvtárs, az NDK kultúrtanácsosa, dr. Háy László akadémikus, az MSZMP KB tagja, egyetemünk nyugalmazott rektora, Zala Tibor, a IX. kerületi Pártbizottság tagja — foglaltak helyet.

Ünnepi beszédében Sütő Ottó docens, a kereskedelmi kari pártszervezet titkára méltatta a nap világtörténelmi jelentőségét, páratlan egyedülállóságát, mely felismerte és bizonyította, hogy van kiút a válságok, háborúk sötétjéből, a burzsoázia hatalma véges, és a győzelem tudatában fel lehet venni a harcot az elnyomók ellen.

Az orosz nép felismerve a történelmi pillanatot a bolsevik párt vezetésével elindította azt a forradalmi hullámot, mely a szocialista világrendszer kialakulásához vezetett.

Az ünnepség keretében adták át Szántai Kálmán elvtársnak, pártbizottságunk titkárának eredményes munkája elismeréséül a Népköztársaság Elnöki Tanácsa által adományozott Munka Érdemrend ezüst fokozatát. Forgács Csaba, Németh György, Tarcsi Gyula és Veres Pál kiváló mozgalmi munkájukért a KISZ KB dicsérő oklevelét kapták.

A műsor második részében kultúrcsoportjaink (énekkar, irodalmi színpad, tánccsoport, zenekar) adtak színes, és színvonalas, tartalmas kultúrműsort.

(—ők—)

Egyetemisták nevelése

Nevelhetők-e egyáltalán az egyetemisták? A kérdést a hallgatók maguk is gyakran megfogalmazzák. Érett, magukért felelős, felnőtt emberek a főiskolák diákjai. Jogosultak valamennyi állampolgári jog gyakorlására, érettnek nyilvánította őket a középiskola, javarészük katonaviselt. És mégis — nevelhetők?

Határozott igennel kell válaszolnunk a kérdésre. Nemcsak nevelhetők a felsőoktatási intézmények halgatói (a neveléslélektan axiómája, hogy a 18—20 éves ember még nem lezárt, befejezett személyiség), hanem korparancs, hogy erősíteni is kell az egyetemek nevelő funkcióját.

A fiatal ember ugyanis nem — vagy nem csak — attól válik magasan kvalifikált, értelmiségi szakemberré, éretté a diplomára, hogy megtanul bizonyos, a szakma gyakorlásához elengedhetetlen közgazdász, gyógyászati, konstrukciós, pedagógiai vagy egyéb ismereteket. A közgazdász, az orvosi, a mérnöki, a tanári munka ellátásához nélkülözhetetlenek bizonyos sajátos személyiségjegyek, képességek is.

A magyar egyetemek nevelőprogramja azonban tágabb ennél. Hiszen az előbb vázolt nevelési célokat zászlajára írhatja a világ bármelyik felsőoktatási intézménye. Szocialista országban azonban — magától értetődően — a tudatosan, társadalomban, közösségben gondolkodó értelmiség modelljének kifejlesztése az egyetem nevelőmunkájának célja.

E cél csak sajátos felnőttpedagógiai eszközökkel érhető el. Az egyetemeken kizárólag a gyámkodástól mentes, a felnőtt fiatal ember személyiségét tiszteletben tartó, társadalmi öntevékenységére, szervezőképességére, politikai gyakorlatára építő pedagógia érhet célt. Módszereit a rohamos tempójú tudományos fejlődéshez, a gazdaság, a társadalom sajátos igényeihez kell szabni, igazítani.

Hogyan nevelhető a főiskolás, az egyetemista? Hogyan fejleszthetők alkotó képességeik? Erről tárgyaltak a III. Országos Felsőoktatási Nevelési Konferencia részvevői.

A háromnapos tanácskozás középpontjában a tanszéki munka állt. Mindenekelőtt az egyetem alapsejtje a tanszék lehet a szakmai nevelőmunka bázisa.

Új oktatási módszerek, tanulási formák: speciális kollégiumok, szemináriumok, proszemináriumok, programozott tanfolyamok kerülnek előtérbe az egyetemen. Változnak a vizsgák, az ellenőrzés, az értékelés metódusai. Rohamosan terjednek a tesztek, a vizsgáztató gépek. E pedagógiai eszközök, módszerek eredményességét a tanszékek kísérletezik ki, állapítják meg. Tapasztalataik összegezését, elgondolásaik összevetését szolgálta a nagyszabású tapasztalatcsere.

Célja volt azonban minden bizonnyal a praktikus tevékenységen, a szervezeti formák kimunkálásán, a módszerek optimalizálásán kívül a pedagógiai gondolatébresztés és az egyetemi oktatók pedagógiai hivatástudatának erősítése is. Hogy vallják, érezzék valamennyien: nem csupán magas szintű tudományos információk átadói, hanem személyiséget formáló pedagógusok is.

Magánvélemény a számítástechnikáról

Tulajdonképpen azt hittem, hogy a koncentrációs időszak befejezése után meg fog keresni bennünket valaki a *KÖZGAZDÁSZ*-tól, s megkérdezi: mennyiben váltak valóra azok az elképzelések, amelyeket ehhez a koncentrációhoz fűztünk.

Nem keresett meg senki, így legyen szabad néhány gondolatot fűznöm a témához.

Valamennyien tisztában vagyunk azzal — ha más forrásból nem, legalább e lap korábban megjelent idevonatkozó cikkei alapján —, hogy milyen külső, népgazdasági érdekek és elvárások tették szükségessé, a közgazdászok erőteljes számítástechnikai képzésének megindítását. Azok az egyetemi viták, amelyek a „miért"-en túlmenően a „hogyan" körül tornyosultak legalábbis egyelőre lecsendesedtek, s mindenki — beleértve magunkat is —, azt lesi, hogy az út, amelyen elindultunk, mennyire járható a hallgatóság számára.

Ilyen értelmezés mellett az elsőévesek vizsgaeredménye egy kicsit úgy is tekinthető, mint a saját eddigi munkánk eredménye.

Nézzük hát a számszerű adatokat:

Az évfolyam átlaga — a két külföldi csoport nélkül — 3,2. Százalékos megoszlásuk az elért vizsgaeredmények alapján: jeles 15,3 %, jó 29,0 %, közepes 26,4 % elégséges 18,9 %, elégtelen 10,4 %

Az adatok értékelésére most nem szeretnék kitérni.

A koncentrációban — úgy mondjuk —, gondolkodni tanultak a hallgatók. Az algoritmikus elméleti részek — a blokkdiagramok — valóban gondolkodást igényelnek. S itt rögtön adódik az első probléma, amely talán a legsúlyosabb volt valamennyi szemináriumvezető számára. Az tudniillik, hogy középiskoláink közel sincsenek azonos színvonalon a gondolkodni tanítás szempontjából.

Ennek a ténynek azután logikus következménye lett, hogy szinte valamennyi csoportnál — miközben a hallgatók egy része unatkozott,

mert már értette a feladatot, vagy már meg is oldotta azt — addig egy másik részük még a feladatnak vagy jobb esetben a feladat megoldásának megértésével bajlódott.

Hozzátartozik az igazsághoz — s ez nagyon fontos —, hogy végülis a jelesen vizsgázók nem egyértelműen az „unatkozók" közül kerültek ki.

Az általánosítással persze, vigyázni kell. Erre utal legalábbis a kiírt, illetőleg az igényelt konzultációk látogatottsága.

A kollégiumokban szervezett konzultációk (összesen 11 óra terjedelemben) látogatottsága elég magas volt.

Ide — gondolom —, elmentek olyanok is, akiknek nem volt konkrét kérdésük vagy problémájuk. A koncentráció harmadik hetétől ugrásszerűen megnőtt az egyes csoportok részére a koncentráció teljes idejére kiírt és a szemináriumvezetők által tartott konzultációk látogatottsága is.

Sajnos, nincsen adat arra vonatkozóan — pedig milyen tanulságos lenne —, hogy az *56 elégtelenre* vizsgázó, milyen mértékben látogatta ezeket a konzultációkat. Azt jelenti tehát ez, hogy aki megbukott, az saját hibájából bukott meg? Így nincs sok értelme a kérdésnek, mert végül is azok buktak meg, akik — ezért vagy azért — nem tudtak eleget tenni a minimális követelményeknek, s akik közül néhányan más tárgyból is valószínűleg meg fognak bukni.

A kérdést csak így szabad feltenni: *Mit tettünk annak érdekében, hogy az elsőévesek jó vizsgaeredményeket érhessenek el.*

Talán mindenekelőtt egy triviális tényt kell megemlítenem: Jegyzetet adtunk a hallgatók kezébe.

Lehet, hogy a Bevezetés a számítástechnikába c. jegyzet nem tökéletes — de van, míg más egyetemek ezt nem tudták biztosítani.

Példatár viszont nincsen! — hallom az ellenvetést. Valóban nincs. S ennek nagyon egyszerű az oka. A rendelkezésre álló idő alatt kizárólag a középiskolai ismeretanyagra építve nem lehetett több példát előkészíteni, mint amennyi egyrészt megjelent a jegyzetben, másrészt a szemináriumok egységes példaanyaga lett. (40 feladat a variánsok nélkül.)

Nem tekintem feladatomnak, hogy elemezzem a koncentráció során felmerült belső problémákat, és nehézségeket. Hogy a saját teljesítményünket mégsem lehet jelesre értékelni, azt azonban külső tényezők is befolyásolták.

Mindenekelőtt valamennyi résztvevőt — előadókat és hallgatókat — zavart a keddi előadások kezdési időpontja. 12 órától 16 óráig ugyanis csak akkor lehet előadást tartani, ha a hallgatóságnak biztosítva van az ebédelési lehetősége.

S mivel 10 órától 12 óráig is volt órarendszerinti elfoglaltságuk, ebédelniük csak az előadás idején lehetett. Hozzájárult még ehhez az is, hogy a nyolc előadásból négyet a II-es előadóban kellett megtartani, amely tudvalevőleg alkalmatlan 580 főnyi hallgatóság befogadására.

A technikai és tartalmi hiányosságok természetes velejárói egy új vállalkozásnak. A tapasztalatokat azért kell összegyűjteni, hogy a későbbi évek során mind kevesebb problémával találkozzanak a diákok és az oktatók egyaránt. Ezért is figyelemreméltó, hogy az egyetem párt- és állami vezetése a későbbiekben tárgyalni fogja a koncentráció eredményeit és tapasztalatait.

De minden vizsgálattól és tapasztalatgyűjtéstől függetlenül,

az elsőévesek számítástechnikai koncentrációja akkor lesz sikeresnek mondható, ha e félév végén és a következő félévben jobb eredménnyel vizsgáznak majd politikai gazdaságtanból, lineáris algebrából, analízisből, statisztikából stb.

mint a korábbi évfolyamok, mert ez azt jelenti, hogy valóban elsajátítottak valamit az **algoritmikus gondolkodásmódból.**

CSÉPAI JÁNOS
tud. munkatárs

KÖZGAZDÁSZ

Német estet

rendez a nyelvi kör november 23-án kedden este 6 órakor a Makarenkó utcai nagy audiovizuális előadóteremben.
Program:

„Städtekultur" címmel előadást tart Gernot Ewald elvtárs, az NDK CENTRUM helyettes igazgatója; utána két kisfilm, végül beszélgetés következik.

Mindenkit szeretettel várunk!

Megszokás

Valahol a harmadikon. Egy szemináriumi teremben hárman beszélgetnek.

— Az egyensúlyi elméletek döntő tényezője...

— Ne bolondozz, már Ricardó is megmondta...

— Ugyan, Ricardó, hiszen a legújabb kutatások szerint...

Idő: éjjel fél kettő, odalenn, gólyabál. Hja, elméletisek. Megszokás...

Mellettük egy másik teremben:

— Szeretsz?

— Nagyon!

— Csókolj meg!

Megcsókolja. Hja, a megszokás...

— b —

TDK-témák

AGRÁRGAZDASÁGI TANSZÉK

— A jövedelmezőség és gazdaságosság kérdései a mezőgazdaságban.
— A termelés növekedésének és hatékonyságának problémái a mezőgazdaságban.
— A közgazdasági szabályozás rendszere és problémái a mezőgazdaságban.
— A műszaki fejlesztés szerepe a mezőgazdasági vállalat jövedelmezőségében.
— A mezőgazdasági vállalat munkaerő- és bérgazdálkodásának kérdései.
— Vállalati költséggazdálkodás és költségszámítás a mezőgazdaságban.
— A mezőgazdasági vállalat készletgazdálkodása.
— A termelési függvények felhasználása a mezőgazdasági tervezésben.
— A mezőgazdasági vállalat információs rendszerének fejlesztése.
— A mezőgazdasági vállalat értékesítő és beszerző tevékenységének elemzése és szervezése.
— Egy-egy mezőgazdasági ágazat ökonómiai elemzése.
— A termelési technológiák fejlesztésének ökonómiai elemzése.
— A biztosítás szerepe a mezőgazdasági nagyüzemi gazdálkodás megszilárdításában.
(E témát az Állami Biztosító Főigazgatósága hirdette meg. Ajánlott terjedelem (itt) 20—40 oldal.
I. díj: 3000,—
II. díj: 2000,—
III. díj: 1000,— Ft.)

GAZDASÁGFÖLDRAJZ TANSZÉK

— A budapesti agglomeráció és Pest megye területének közös érdekeltségi problémái és az agglomeráció lehatárolásának módszerei.
— A településnagyság mint ipartelepítési kritérium és ennek figyelembevételi szükségessége a magyar ipartelepítésben.
— A gazdasági növekedés a regionális egyensúly összefüggése az ipar területi elhelyezésére.

MARKETING KUTATÓCSOPORT

— A lakosság fogyasztási struktúrájának változása 1960—1970 között. (A fogyasztási struktúra főbb jellemzői, változásának alaptendenciái, az erre ható tényezők.) Jövedelem, ár, árviszonyok stb. (elemzése; a fogyasztási struktura előrejelzése a háztartás-statisztikai adatok és más források alapján).
— A háztartások kialakítása, felszerelésének folyamata fiatal házasoknál. (A háztartások tervei és a realitások a családalapítás első fázisában. Megvizsgálható ez a téma a mi egyetemünkön levő fiatal házasok körében is.)
— A többcsatornás értékelési rendszer hatása a főváros zöldség- és gyümölcsforgalmának áralakulásában (értékesítési csatornák feltárása; a forgalomból való részesedésük; az áralakulásban betöltött szerepük).
— A bútorkeresletet meghatározó tényezők és a bútorforgalom alakulásának tendenciái, a bútorpiac terjedelmének statisztikai módszerekkel történő előrejelzése (a bútorkeresletet és -forgalmat befolyásoló tényezők vizsgálata, elemzése, pl. jövedelem, ár, lakóhely stb.).
— A készletezés szerepe a burgonya-, zöldség- és gyümölcsárak alakulásában. (A készletek nagysága; a készletezés ideje; üzletpolitika és a piaci árak kapcsolata.)

IPARI TECHNOLÓGIA ÉS ÁRUISMERETI TANSZÉK

— Anorganikus és félorganikus polimerek hőálló szerkezeti anyagokként való alkalmazásának műszaki-gazdasági vizsgálata.
— Töltőanyagok hatásának vizsgálata a műanyagok egyes tulajdonságainak változására.
— Műanyagkeverékek vizsgálata és alkalmazhatósága.

— Műbőrök.

a) Műanyagrendszerek hő- és fénystabilitás vizsgálata.
b) PVC és poliuretán habok szerkezetének vizsgálata.
c) Műbőrök vízgőzáteresztésének és vízgőzadszorpciójának vizsgálata.
d) Műbőrök cella- és pórusszerkezetének vizsgálata.
e) Műbőrök szennyeződésvizsgálata.

— A paprika beltartalmi értékének változása hűtőházi tárolás alatt.
— Fehérjekiegészítő anyagok alkalmazása, különös tekintettel a szénhidrogénbázisra.
— A bioszféra elszennyeződésének népgazdasági és élettani hatásai, a bioszféra védelmének műszaki-gazdasági kérdései.
— Textilszínezési technológiák műszaki és gazdasági fejlődése.

OKTATÁS KIBERNETIKAI KUTATÓCSOPORT

— A korszerű tanítási óra.
— A vegyes formájú oktatás.
— A programozott tankönyvek.
— Az oktatógép-programok.
— A teljesítményelemzés korszerű módszerei.
— A vizsgáztató gépek alkalmazásának pedagógiai kérdései.

MUNKATUDOMÁNYI TANSZÉK

— A bérarányok ösztönző szerepének és változásának vizsgálata a magyar iparban.
— A termelékenység és az eszközigényesség ágazati vizsgálata.
— A fluktuáció társadalmi és gazdasági okai.
— A mobilitás költségei és befolyásolásának eszközei.
— A technikai fejlődés és a szakmastruktúra összefüggései.
— A műszaki fejlesztés és a gazdasági szabályozórendszer kapcsolata.
— A munkatermelékenység növelésének eszközei.
— A termelékenység és a béralakulás közötti összefüggés vizsgálata a magyar iparban.
— A szak-, át- és továbbképzés helyzete és perspektívái hazánkban.
— Az oktatáspolitika és a munkaerőgazdálkodás egyes kérdései.
— A bér- és jövedelemszabályozás hatása a vállalati magatartásra.
— A vállalati bérarányok és ösztönző bérformák kialakításának gyakorlati módszerei.
— A mezőgazdaságban érvényesülő jövedelemszabályozás vizsgálata.
— A vállalati belső munkaügyi mechanizmus kialakításának elvei és gyakorlati problémája.

(Következő számunkban folytatjuk.)

Dobozi István:

A KGST nyersanyagproblémája

A szocialista nemzetközi munkamegosztással foglalkozó szakirodalomnak már régóta van egy megszokott terminológiája. Ez a nyers- és fűtőanyagprobléma, ami tömör formában az együttműködés egy nagyon fontos területének a nehézségeit tükrözi. Mit is jelent voltaképpen ez a probléma, miért keletkezett, hogyan szüntethető meg?

A probléma és okai

A kelet-európai KGST-országokban a szocialista átalakulással meginduló iparosítási hullám hatalmas méretű nyers- és fűtőanyagkeresletet indukált. A keresletet kedvezőtlen tényezők is fokozták.

A gazdasági ösztönzési rendszerben és mechanizmusban meglevő hiányosságok, gondoljunk itt a brutto termelési értékhez fűződő érdekeltségre, az alacsony anyagárakra, gyakran ellenérdekeltséget teremtettek a nyersanyagok racionális felhasználásával szemben.

Az ipar anyag- és energiahordozó igényes szerkezete a felhasználás alacsony hatékonyságával párosulva a nemzetközi átlaghoz képest nagyobb méretű nyersanyag- és energiahordozó-keresletet indukált. Így pl. a KGST-országokban egységnyi nemzeti jövedelem előállításához átlagosan 70—80 százalékkal több energiahordozó felhasználása szükséges, mint a tőkés országokban.

A nagy keresletet a kelet-európai KGST-országok saját erőfeszítéseikkel nem tudták kielégíteni, bármennyire is jellemző volt sokáig (és kisebb mértékben jellemző máig is) az országokra az autarkia legkedvezőtlenebb fajtája, a kitermelőipari autarkia.

Ezek az országok csupán néhány nyers- és fűtőanyagból rendelkeznek elegendő, hatékonyan kitermelhető készlettel, amelynek eloszlása az országok között nagyon egyenlőtlen.

Tehát a probléma megjelenésének és tartós fennmaradásának belső okai, azaz a kedvezőtlen készletviszonyok és az őket ignoráló gazdasági szerkezetek, valamint a problémát elsődlegesen belső eszközökkel megoldani próbáló autarkiás orientáció, adva voltak.

A nyersanyagkérdés és a nemzetközi munkamegosztás

A korlátolt nemzeti természeti körülményektől való szabadulás egyetlen eszköze a nemzetközi munkamegosztás.

A KGST-ben a kitermelőipari és a feldolgozóipari termékek exportjának hatékonysága között nagy különbség van az előbbi rovására. Ez a körülmény a kelet-európai tagországokat arra ösztönözte, hogy kitermelőipari kapacitásukat elsősorban hazai szükségletek kielégítésére és ne export céljára használják fel, illetve fejlesszék, s szükségletük minél nagyobb részét feldolgozott termékekkel ellentételezett importtal elégítsék ki.

Ez a közösségben természetesen csökkentette a nyersanyagok kínálatát és növelte azok keresletét, tehát a problémát tovább élezte.

A Szovjetunióra hárult az a nehéz feladat, hogy a nyersanyagoknál a kereslet és kínálat közötti feszültséget csillapítsa, így enyhítve az országok növekedését is korlátozó deficitet. (Míg a KGST-ben kitermelőipari termékekből jelentős hiány van, sok nem korszerű és nem jó minőségű feldolgozóipari termékből túlkínálat van. Ez utóbbi nagyrészt a Szovjetunióban talál felvevő piacot.)

A Szovjetunió szerepe

Ha meggondoljuk, hogy a hat kelet-európai tagország ipari potenciálja és lakosságának száma fele a Szovjetunióénak, világossá válik, milyen súlyos terhet ró(tt) a szovjet gazdaságra a tagországok importszükségleteinek a kielégítése.

Természetesen a KGST-ben a nyersanyagoknak nem kizárólagos exportőre a Szovjetunió. Túlnyomórészt azonban a többi tagország KGST-nyersanyagimportja a Szovjetunióból származik.

A Szovjetunió számára a nehézségek olyan mértékben fokozódtak és vezettek a problémák felhalmozódásához, amilyen mértékben a többi tagország szükségletének egyre nagyobb részét a Szovjetunióból való importtal szándékozta kielégíteni.

A KGST-országok növekvő nyers- és fűtőanyag importszükségletének kielégítése a Szovjetunió számára geológiai, földrajzi és gazdaságossági szempontból bizonyos problémákat vetett fel.

Ugyanis a nyersanyagok és különösen a fűtőanyagok kitermelésének súlypontja gyorsan tolódik át az Urálon túli területekre,

ahol a kedvezőtlen klimatikai viszonyok, az infrastruktúra és a munkaerő hiánya miatt nagy összegű járulékos beruházásokat kell megvalósítani.

A kitermelőipari termelés tőkeigényessége többszöröse a feldolgozóiparénak;

a megtérülési idő jóval hosszabb az előbbiben mint az utóbbiban.

A kelet-európai országok határáig

felmerülő szállítási költségek hatalmasak,

de a vevő országokat csak a határuktól terheli a szállítási költség.

A Szovjetunió számára, ugyanúgy mint a többi ország számára, a feldolgozóipari export hatékonysága kedvezőbb, mint a kitermelőipari termékeké.

A nyers- és fűtőanyagokért cserébe a Szovjetunió nagyrészt feldolgozott termékeket kap, amelyeknek műszaki és minőségi színvonala a világszínvonaltól elmarad; viszont a fejlett tőkésországoktól a kitermelőipari termékekért kemény valutát, azért pedig világszínvonalú feldolgozóipari termékeket, licenciákat stb. kap.

A problémák ellenére a Szovjetunió segítőkész magatartása megakadályozta azt, hogy ezek a problémák súlyosan érintsék a többi tagország növekedését befolyásoló nyers- és fűtőanyagellátást.

Az internacionális megoldás — a járható út

Az említett belső okok mellett végül is mi a nyersanyagprobléma alapvető okozója, ami nyilván a probléma permanenciáját adta. Arról az okról van szó, amely megakadályozta, hogy a problémát a szocialista nemzetközi munkamegosztás segítségével eliminálni lehessen.

Az ok az, hogy a kelet-európai KGST-országok feldolgozóiparukat egy másik ország, a Szovjetunió kitermelőiparára alapozták anélkül, hogy a kitermelőipar jellegének megfelelően a szovjet gazdaság kitermelő szférájával tőke-, ill. beruházási kapcsolatban lettek volna, ill. az utóbbi hiányában a Szovjetunió anyagi érdekeltségét biztosító nemzetközi gazdasági környezetet teremtettek volna.

Ha valaki gondosan tanulmányozza az együttműködés további elmélyítését, valamint a KGST-tagállamok szocialista-gazdasági integrációjának fejlesztését célzó komplex programot, nemcsak a nyersanyagokkal kapcsolatos problémák említésével való gyakori találkozás tűnhet ki, hanem az is, hogy az eddigi külkereskedelmi együttműködési formák mellett

olyan együttműködési formákat tartalmaz, amelyek a perspektívikus kitermelőipari integráció alapjainak tekinthetők.

A nyersanyagprobléma a KGST közös problémája, megoldásában mindegyik ország érdekelt. Ezért szükséges, hogy a megoldás eszközei a kitermelőipari termékeket exportáló országok exportra való termelését az érdekeltségen keresztül ösztönözzék, s tükrözzék a probléma közös tehervállalással való megoldását.

A növekvő nyers- és fűtőanyagszükségletek teljesebb kielégítése céljából a tagállamok az együttműködés következő formáit használják fel:

1. Közös nyers- és fűtőanyagkitermelő vállalatok építése és üzemeltetése.

2. Az exportőr országokban egyes fűtő- és nyersanyagfajták termelésének fejlesztésére hosszú lejáratú célhitelek nyújtása.

3. Az importőr országok alvállalkozói építő és szerelő szervezeteinek, munkaerejének és szükséges anyagi források felhasználása olyan termékfajtákat gyártó létesítmény felépítéséhez, amelyek termelésében ezek az országok érdekeltek.

4. A Nemzetközi Beruházási Bank által nyújtott hitelek felhasználása a kitermelő ágazatok fejlesztésével kapcsolatos létesítmények építésére.

5. Közös geológiai feltáró munkák végzése.

Felmerültek ezeken kívül egyéb javaslatok is, mint pl. haszonbérleti szerződés megkötése a Szovjetunió vagy más tagország lelőhelyeire vonatkozóan.

A nyersanyagprobléma enyhítése szempontjából fontos a programnak a valutáris együttműködés tökéletesítésére vonatkozó irányelveinek megvalósítása. A reális valuta konvertibilitás megteremtése elengedhetetlen feltétele az együttműködés további racionalizálásának.

Várhatóan az integrációs együttműködési formák elterjedése sem lesz képes teljes mértékben a problémát megszüntetni,

ezért a tagországoknak a fejlődő országokból származó kiegészítő importforrások után kell nézniük. Különösen jelentős lesz az arab országokkal való együttműködés a kőolaj és földgáz termelésében.

Befejezésül megállapíthatjuk, hogy az utóbbi években az érdekelt importőr országok részéről a probléma újszerű megközelítése figyelhető meg, ami azt célozza, hogy a fő exportőr országok érdekeltségét a nyersanyagok exportjában fenntartsa, ill. fokozza.

Ez jól tükröződik a komplex programnak a problémával foglalkozó részeiben.

A programban szereplő együttműködési formák térhódítása a legfőbb biztosítéka lehet annak, hogy a nyersanyagprobléma enyhüljön hozzájárulva a tagországok szilárdabb gazdasági növekedéséhez.

A KÉT ANNA

Hajós Anna a meó-ban dolgozik

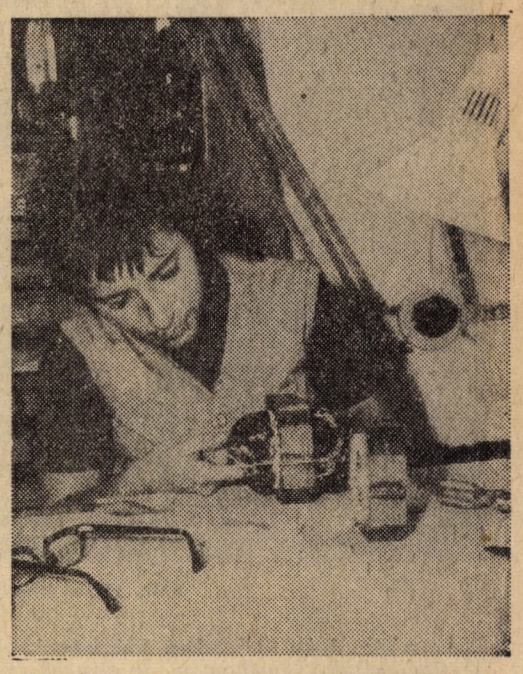

Baracs Anna egy kismotorral ismerkedik

Már vagy jó 20 éve szeretnék részt venni az ország-világ szerte híres balatonfüredi Anna-bálon. Eddig sosem sikerült, bár esküszöm nem az volt az oka, hogy a feleségem Etelkának hívják. Úgy tűnik a bálon való részvétel lehetősége — mindig távolodik tőlem. S talán ezért minden alkalmat megragadok arra, hogy Annákkal beszélgethessek, az igaz azonban, hogy táncba nem tudom vinni őket.

Mindketten egy-egy évet érettségi után a Ganz Villamossági Gyárban dolgoztak. Majd társadalmi ösztöndíjasként, miután sikeresen átlépték a felvételi vizsga Rubikonját, egyetemünk hallgatóivá váltak.

Négy évig tanulták iparszakon a közgazdaság nehéz és bonyolult tudományát, nyaranta pedig visszamentek újabb üzemi gyakorlatra, és végül is a gyárban maradtak...

HAJÓS ANNA

egy évvel előbb 1969-ben szerezte meg diplomáját. **Virág József** közgazdász, a gyár központi szervezési osztálya és **Nyárai Sándor** készülékgyártási ág határidő osztálya vezetőinek instruktori segítségével a 60 oldalas diplomamunkája tárgya: „A bérbizonylatok gépi adatfeldolgozása" — lett. Anna a különböző variációs lehetőségeket „dobta fel". Míg az anyagfelhasználási adatok már 10 éve gépen vannak, addig tudjuk, hogy a bérbizonylatok gépi adatfeldolgozását csak most vezetik be gyárukban. S ehhez Anna is hozzájárult.

BARACS ANNA

pedig, aki tavaly végzett, az újra alakuló kisgépgyártási ág egyetlen és önálló közgazdásza lett a nyáron.

Kérdésemre, hogy a gyakorlat tükrében mi a véleményük az egyetem oktatásáról, illetve az egyetemen tanultak ismeretében mi a véleményük a gyárban folyó közgazdász tevékenységről, mindketten — szemöldöküket csodálkozóan felvonva — nem kis meglepetéssel válaszolták:

— Sok minden tapasztalatunk van, talán majd ha már régebben leszünk itt, mindezt el is mondjuk.

Például; bizonyos, hogy a mérnökök — általában — a közgazdászt még lebecsülik — nyelik el a szót...

Annyi azonban már most világos, hogy az egyetemen tanítani kellene — mondja Hajós Anna — a belső ellenőrzést. Alaposan és rendszeresen oktatni kellene a gazdaságosság, a munkaszervezés, a berendezés kihasználás, a pénztárellenőrzés... stb. módszereit.

És sokkal jobban meg kellene tanulni a műszaki rajzolvasást — nem elég rá egy félév „az Erőss bácsinál" és a többi félévek a technológián — folytatja a másik Anna, hiszen szinte féloldalasnak tűnik az ember így... Egy jó darabig nem vagyunk egyenrangú partnerei a szakmunkásnak, a műszakiaknak, a mérnököknek, míg itt az üzemben, keserves kínlódással el nem sajátítjuk ezt a stúdiumot.

Vitatkoznak egymással azon, hogy mi lenne az előnyösebb: fiatal közgazdászként azonnal egy termelési egységhez, üzemrészhez kerülni, vagy a „csúcson" a „felsőházban", valahol a meoban, egyszerre mintegy keresztmetszetként megismerni a gyár közgazdasági problémáit. Végül is az előbbi felé hajlik a mérleg nyelve.

Abban azonban mind a ketten megegyeznek, hogy egy ilyen nagyüzem tervszerű működése alapvetően az anyagbiztosításon, a rendszeres ütemes anyaggazdálkodáson áll vagy bukik!

És bizony, ahogy közgazdász nyelven mondják, az anyagbeszerzési folyamat „nincs rövidre zárva". Általában útjára indul a sok anyagmegrendelés, azután kisipari módszerekkel, pl. telefonon érdeklődhetnek, leshetik, vajon mikor érkezik be az anyag a raktárba...

Mindkét Anna elégedett, mert mindketten felelősségteljes feladatot kaptak és kapnak. Mindkét Anna lassacskán már leteszi a maga obulusait a közösség asztalára, és a munkájukon túl a KISZ-ben, a kongresszusra készülve éppúgy, mint a gyár dolgozói gyermekeinek korrepetálásában, tanulmányaik segítésében részt vállalnak és részt vállalnának...

Hiszen lassacskán „Ők is megöregszenek" és talán ezért is sokkal inkábbb szívügyüknek tekintik a közgazdász utánpótlás képzését.

Véleményük szerint elsősorban a gyári törzsgárda gyermekei kellenek ide, azok akik akár társadalmi ösztöndíjasként tanulva, (Az eddiginél magasabb ösztöndíjjal), közgazdászként folytatnák azt, amit anyáik és apáik a gyárban évtizedek óta verejtékes munkával megkezdtek.

KINCSES GYÖRGY

2 perces interjú

— ? ? ?

— Hát igen. Kirúgtunk a hámból. Üzemlátogatáson voltunk. A Bajai Állami Gazdaságban. Október közepén, egy napsütéses csütörtökön. A vénasszanyok nyara ugyancsak kitett magáért.

— ? ? ?

— Csodálkozol? Persze. Hisz nemzetközi szakos hallgatók vagyunk. Ne, ne is tedd fel következő kérdésedet. Már kitaláltam. Ugyan mit is célozhatott ez a kirándulás?

Tanáraink és — valljuk be — mi is kíváncsiak voltunk. Kíváncsiak voltunk, hogyan, milyen rendszerben dolgozik egy nagyüzemi gazdaság. Az a gazdaság, mely ha rangsort állítanánk fel, hazánkban az előkelő harmadik helyet mondhatná magáénak.

És vizsgáztunk is...

— ? ? ?

— Miből? Kérdések felállításából, hozzáértésből. No, meg borivászatból.

Pompás tízórai. Utána bajai rizling. A felséges ebédet hárslevelűvel öblítettük le. Időközben egy kupica barackpálinka. Búcsúzásunk előtt pedig... Legalább tíz rund. Leányka, kadarka, kövidinka, desszertborok...

— ? ? ?

— Becsípnünk? Nem sikerült. Hisz' ettünk és ittunk egyszerre. Tanultunk és tapasztaltunk. Láttunk egy hipermodern sertéstenyésztő telepet, ahol programozva hizlalják a malacokat. Programozott etetés, programozott trágyaürítés...

— ? ? ?

— Programozott kondások? Velük nem találkoztunk. Ellenben... Most figyelj! Meglátogattuk a szeszfőzdét és borkombinátot. A gazdaság minden műveletet — egészen a palackozásig — maga végez. A legmodernebb gépekkel.

— ? ? ?

— Túlzok? Helyesbíteném magamat. Annyiban talán, hogy meglepően magas a gépesítettség foka Baján.

Vezetőnk és az állami gazdaság igazgatója elbeszélése szerint megfelelő a szakemberekkel való ellátottság. Kivéve, s ez a fájó pontjuk, az agrárközgazdászok hiányoznak. Kialakult a törzsgárda. Az elöregedés — náluk is élő probléma.

Legfőbb célkitűzésük: minél kevesebb fajta növényt nagyüzemi módszerekkel termelni.

Fejlődik a sertéstenyésztés, a szántóföldi növénytermesztés, a kertészet és szőlészet. Eddig legeredményesebben hibridkukoricát termeltek. Boraik? Több fajtájuk a „kiváló áru" minősítéssel dicsekedhet. Mi is megkóstoltuk. Ízlett. Gratulálunk. Megérdemelt a kitüntetés. Egyetértünk.

- e -

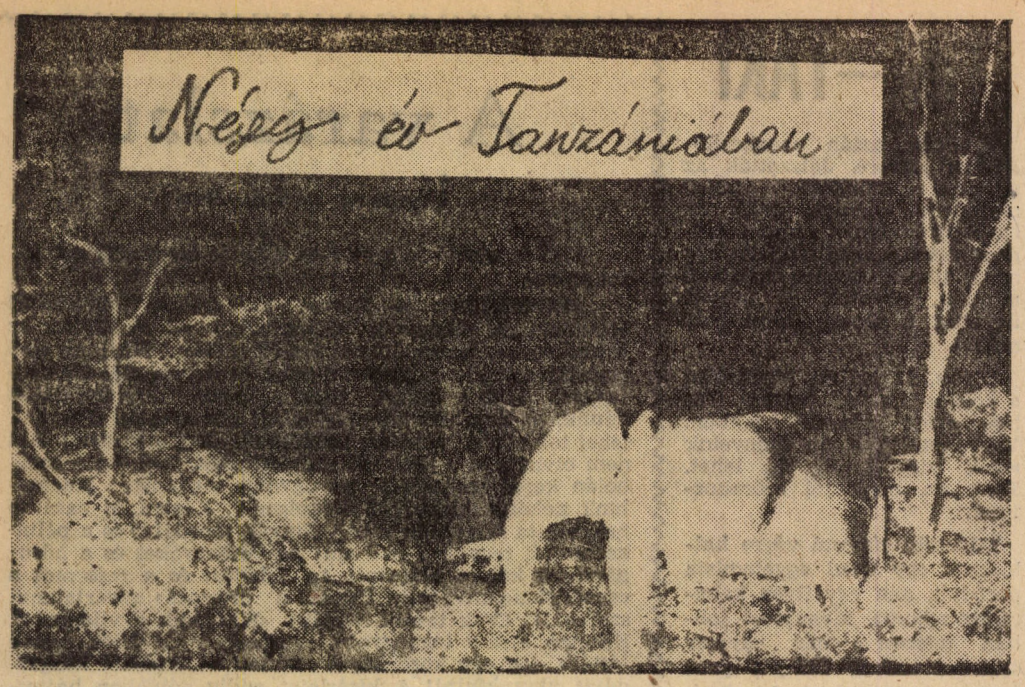

Színes törzsi csoportok, népi viseletbe öltözött táncosok európai öltözetek szürkeségét tarkítva egy ultramodern épület előtt. A felvétel nem valami karneválon készült, a tanzániai nemzeti egyetem megnyitásán. Aprócska sárkunyhók — távolról megannyi vakondtúrás — a trópusi tájban. Mint egy masszív szürke épület hatalmas ormányos a dombtetőn, háttérben a fehérsipkás Kilimandzsáro. Emberek, tájak, színes diák, filmfelvételek — négy tanzániai esztendő érzékelhető, kézzelfogható tanújelei, s megszámlálhatatlan emlék, tapasztalás, élmény az agysejtek őrizetére bízva, még frissen. **Dr. Szentes Tamás** egyetemünk világgazdaság tanszékének docense nemrég tért haza Tanzániából, ahol meglehetősen válságos helyzetben kezdte el működését.

1966-ban reakciós kormányellenes tüntetések színhelye a Dar el Salaam-i egyetem. A diákzavargást kiváltó okok között olyan sérelmek szerepelnek például, hogy a luxusegyetem luxuskollégiumában két személynek kell „szorongania" egy szobában stb. A krízis az egyetem bezárásához vezet. A változást sürgető kritikus helyzetben a tanárok egy progresszív baloldali csoportja az oktatógárda összetételének megváltoztatását követeli. Felmerül az az igény, hogy szocialista országokból is hívjanak meg tanárokat a tanzániai egyetemre.

1967 júniusában dr. Szentes Tamás átveszi a Dar es Salaam-i egyetem közgazdasági tanszékének vezetését.

A közgazdászképzés ekkor még egészen friss keletű Tanzániában (1964-ben hozták létre a társadalomtudományi kart, s azon belül a közgazdasági tanszéket), s számunkra szokatlan a képzés rendszere. A közgazdaságtant egyik szakjukként választják a hallgatók, s ezzel sok esetben semmi összefüggésben nem áll a másik szak, ami éppúgy lehet például botanika vagy fizika, mint színművészet. Az oktatási program az angol, illetve anglofon afrikai egyetemek mintájára, burzsoá közgazdaságtanra épül, ami ellentmondásba kerül Tanzániának az 1967-es Arushai Nyilatkozatban dekralált szocialista célkitűzéseivel és politikájával. Az alapoktatás hároméves, továbbképzésre a tanzániai közgazdászoknak külföldre (Kanadába vagy az USA-ba) kell utazniuk, noha ez az előbb említett célkitűzések szempontjából szintén nem előnyös.

REFORM

A Szentes Tamás irányítása alatt dolgozó tanszéki kollektíva legsürgősebb teendője a képzés jellegének megváltoztatása, a tanzániai valósággal adekvált oktatási program kidolgozása, az elitképzés megszüntetése. Az 1967/68-as tanévben még csak a régi keretek érintetlenül hagyásával került sor a belső, tartalmi változásokra, a következő évben viszont a tanszék kidolgozza a közgazdászképzés gyökeres reformját. Az új program a fejlődő országok érdekeit kifejező haladó társadalomtudományi nézetekre, a marxista politikai gazdaságtan alapjaira épül, igazodva ugyanakkor a tanzániai sajátosságokhoz is. Nemcsak szellemében változik a képzés, strukturájában is. A reform kötelezővé teszi az elsőévesek számára a matematika és statisztikai tárgyak felvételét és megszigorítja más tárgyak választási lehetőségeit. Kötelező szakmai gyakorlatot irányoz elő a vakációk időtartamára, kibővíti a hallgatók kutatási gyakorlatát, s ugyanebben az évben elkészül a hazai közgazdász-továbbképzés programja is.

INTELLEKTUÁLIS FORRADALMÁR HALLGATÓK

Noha a tanszéki oktatógárda meglehetősen nemzetközi jellegű — tanzániai, angol, amerikai, norvég, NDK-beli, olasz, dán tanárokból áll —, a reformprogramot általában helyeslik és magukévá teszik. Elvétve fordul elő, hogy valaki homlokegyenest mást tanít, mint amit a program tartalmaz. Erre viszont maguk a hallgatók hívják fel a figyelmet, ugyanis a tanszék jó és széleskörű kapcsolatot tud kialakítani velük, bevonja őket a tanszéki munkába. Leghamarabb egy marxista—leninista Forradalmi Front elnevezésű diákcsoport tagjaival sikerült kontaktust teremteni. Ezek az ifjú forradalmárok ideológiai vasárnap délelőttöket szerveznek, két-három hetenként megjelenő kiadványukban, a Szikrában olyan elméleti ideológiai vitatémákat vetnek fel, mint a tanzániai csendes osztályharc, az elburzsoásodó elit és bürokratikus tendenciák, burzsoá közgazdaságtant vagy politikai gazdaságtant, a CIA működése Afrikában, neokolonializmus stb. Noha nem mentesek az intellektuális forradalmárok általános hibáitól — néha elhatárolják magukat, néha túlzásokkal, irreális követelésekkel jelentkeznek, olykor fölösleges témákat feszegetnek(pl: mini) — kezdeti elszigeteltségük, s a többi hallgató részéről eleinte mutatkozó ellenérzés megszűnik. Miközben tevékenységük egyre érettebbé, kiforrottabbá válik, a hallgatók összetétele, szelleme is változik. A tanszék és hallgatók kapcsolata is erősödik, terebélyesedik.

Az elit jelleg lassan kikopik az egyetemről. Két-három diák lakik egy szobában, csökken a magántanulók száma, erősödik a közösségi szellem. Analfabéták tanítására vállalkoznak a hallgatók, az egyetem telkén gazdaságot művelnek, szolidaritási akciókat szerveznek. Ragyogó sporttevékenységet folytatnak, az egyetemnek kitűnő felszerelése, saját uszodája van. Csak az épületet nem lehet közelebb tolni a városhoz, a hétköznapi valósághoz, marad arisztokratikus elszigeteltségében 10—12 kilométernyire Dar es Salaamtól.

ANGOL VIZSGARENDSZER ÉS BÜROKRÁCIA

Ha nálunk probléma a fizikai dolgozók gyermekeinek egyetemi tanulása, Tanzániában méginkább az. Elmaradott vidéki iskolákból egyetemre kerülő diákoknak sokszor nemcsak a színvonalkülönbség okozta hátrányokat kell „behozniuk", olyan komoly hiányosságokkal is meg kell küzdeniük, melyeket az idéz elő, hogy sok vidéki középiskolában nem kötelező tanulni a képzés egész ideje alatt matematikát. Ezen kívül nyelvi problémáik is vannak az angol miatt. A színvonal nagyon vegyes, de kb. húsz százalék nálunk is elérné a jeles eredményt.

Legtöbb munkát tanárnak, diáknak a vizsga, legtöbb bosszúságot — főleg a tanároknak — a bürokrácia okoz. Angol vizsgarendszer szerint folyik a számonkérés, a hallgatók csak írásban felelnek, és csak az összesített vég-

eredményt tudják meg, bár a Dar es Salaam-i egyetemen sikerült elérni, hogy az egyes tárgyakból elért részeredményeket is közlik a hallgatókkal. A vizsgáztatónak mindez azt jelenti, hogy két hét alatt kb. 5—6000 oldalnyi kézírást kell elolvasnia, majd százzal variálva (elérhető maximális pontszám) elég körülményes számításokkal deríti ki, hogy örömre vagy inkább sírásra van oka a dogozat „elkövetőjének".

Angol vizsgarendszer mellett angol bürokráciát is örököltek a tanzániaiak. Ez utóbbi azonban még helyi sajátságokkal is cifrázódott. A bürokrácia mértékére jellemző, hogy öt-hat év alatt a tanszék egyik kis szobája és két páncélszekrény színültig megtelt adminisztrációval.

★

Az egyetemi munka mellett a tanzániai közélet sok más területén dolgozott dr. Szentes Tamás. A Nemzeti Fejlesztési Társaság igazgató tanácsába 1969 januárjában Nyerere elnök nevezte ki, tagja volt a Moshiba működő Szövetkezeti Kollégium és Szövetkezeti Központ igazgató tanácsának, részt vett Tanzánia második ötéves tervének előkészítésében, tagja volt a tanzániai Közgazdasági Tanácsnak, a Kelet-Afrikai Közgazdasági Szemle szerkesztőbizottságának, könyveket, tanulmányokat írt. Segített formálni és alaposan megismert egy olyan országot, ahol modern üvegbeton óriások emelkednek a városokban, de vidéken még sárkunyhókban élnek az emberek, ahol már teret hódított a nagyüzemi gazdálkodás, de még nomád törzsek is élnek, ahol a büszke maszáik megfelelő fizetségért már hajlandók fényképezőgép elé állni — egy olyan országot, ahol sok a de, a már és még. Egy fejlődő országot.

NAGY KATALIN

Örökzöld témánk — a menza

Panaszkodik a diák, panaszkodik a menzavezető. Korgó gyomrára, sovány pénztárcájára hivatkozik az egyik, árak magasra szökő lázgörbéjével viaskodik a másik s mindenki úgy érzi neki van igaza. Igazságtételre persze mi sem vállalkozhatunk, de szeretnénk a rendelkezésünkre álló információk (menzabizottság tapasztalatai és mérései, a *Sári Pálné* menzavezetővel folytatott beszélgetés, a tőle kapott összehasonlító árlista) alapján mindkét oldalról megvilágítani a helyzetet, nem hallgatva el egyik fél igazát sem.

Piaci és menzai árak.

Legtöbb panasz mostanában az a là carte emelkedésére vonatkozik. Általános tapasztalat a diákok részéről, hogy 11,40-ből még nehezebb kijönni, mint a korábbi, 1 Ft-tal kevesebb értékből.

Ráadásul csak a pénztárnál derül ki, hogy mennyibe kerül a kiválasztott ebéd, mert nincsenek kiírva az árak. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a probléma rövidesen megoldódik, már festik az ártáblákat. Az árakkal kapcsolatban viszont más a helyzet, Sári Pálné megjegyzése szerint „a tanári és dolgozói oldalon nagyon sok vendég úgy választ, hogy már 8—10 Ft-ért megebédel, de a diák csak úgy tud megebédelni, hogy a 11,40-re 2—3 Ft-ot ráfizet". Nem lehet viszont figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy ebbe a korkülönbség is belejátszik. Orvosilag kimutatott, hogy a húszévesek több kalóriát igényelnek, mivel szervezetük még növekvő stádiumban van. Másrészt a menzán étkező diákok többsége kollégista, akik kizárólag az egyetemi étteremre vannak ráutalva, míg a tanárok és dolgozók otthon pótolhatják a sóványabb déli kosztot.

Mindez viszont nem változtat azon a tényen, hogy az éttermi alapanyagok ára is a piac függvénye, s a Központi Statisztikai Hivatal által regisztrált 2%-os áremelkedésben

a szóródás felső határát adják az éttermekben naponta használt zöldségfélék.

Összehasonlítás céljából Sári Pálné feljegyezte az 1970. és 1971. szeptember 21-i árakat. (Első szám minden esetben a tavalyi, második az idei árat jelzi.) Vörös káposzta 3—3,30, burgonya, hámozott 4—4,90, gyalult tök 4,35—5,30, fejes káposzta 1,65—2,30, sárgarépa 4—5,30, gyökér 3,70—10, vörös hagyma 4,85—5,20, savanyú, káposzta 4,90—7, zöldpaprika 6,55—8,25, paradicsom 3,30—3,65 Ft. Érthető.

Más kérdés az, hogy körültekintőbb árubeszerzéssel nem függetleníthetné — bizonyos mértékig — magát a piac napi áringadozásaitól a vállalat. Egy olyan állandóan és nagy tételben vásárló cég, mint a Pest-Budai Vendéglátó, bizonyára találna olyan Pest környéki tsz-t, amelyik egyenletes árszintben állandóan jó minőségű árut szállítana.

Ha nem nőhetnek, ne is csökkenjenek az adagok! — ugyanis az árak mellett leggyakrabban az adagok miniviltára panaszkodnak a diákok, kiegészítve egy — „bezzeg a másik oldalon..." kezdetű véleménnyel.

A menzabizottság tagjai az elmúlt héten néhány alkalommal szúrópróbaszerű ellenőrzést tartottak. Méréseik eredménye a következő. A hétfői rántott hús mennyisége az előírásnak pontosan megfelelt ugyancsak kielégítő volt a lecsóhús súlya is.

Komoly súlyhiányt tapasztaltak viszont a lemért kétszer 10 adag főtt sonkánál (krumplipürével tálalták) 72 dkg-ot kellett volna mutatnia a mérlegnek, ezzel szemben 49, illetve 48 dkg-ot mértek.

Szerdán a gombás-sertésszelet sültburgonyával nevű fogást ellenőrizték. Öt a tanári és öt a diákoldalon kiadott adagot mértek le. A hús mennyisége mindkét oldalon tökéletesen megfelelt a követelménynek (előírás: 32 dkg, tanári oldal: 36 dkg, diákoldal: 35 dkg. A gomba úgyszintén.

Hiányt csak a burgonyánál és csak a diákoldalon tapasztaltak, (előírás: 100 dkg!, tanári oldal: 102 dkg, diákoldal: 89 dkg).

Nem akarunk messzemenő következtetéseket levonni ezekből az adatokból, mivel egyszeri mérés eredményei. A menzabizottság rendszeresíteni fogja ellenőrzéseit, több adatból reálisabb képet alkothatunk majd.

Állandó probléma a menzával kapcsolatban az is, hogy a 11,40 ellenértékét nem kapja meg mindig a diák. Tudniillik nehéz úgy összeállítani egy ebédet, hogy az 11,40-be kerüljön, vagy pontosan annyival legyen kevesebb, ami egy csokival, vagy Colával kiegészíthető a jegy értékére. Nem is szólva arról, hogy e két utóbbi gyakran kifogy az étkezési idő befejezése előtt.

A menzabizottság felkereste a Pest-Budai Vendéglátóipari Vállalat igazgatóhelyettesét, aki elmondta, hogy

a közeljövőben, valószínűleg már decembertől, bontott jegyeket fognak árusítani, azaz 6 és 5,40 forintos részjegyeket kapnak a hallgatók.

Így, ha az egyik nap csak sovány ebédre van kedve az étkezőnek, legközelebb másfél jegyből lehet lakmározni. Már ez is haladás, bár a 10—20 fillérek kérdése még így sem tisztázott.

Ugyanezen a megbeszélésen felmerült a sorbanállás problémája is. Az igazgatóhelyettes ígéretet tett arra, hogy új, mozgatható korlátot állítanak be, amint mérnökük elkészíti a terveket. Ez legfeljebb a sorok tömörségét csökkenti, de hosszúságát nem, ami a diáklétszám mellett több okra is visszavezethető. Egyrészt a személyzet hiányára, másrészt a kültagokra. A diákoldalon körülbelül ötször annyian étkeznek, mint a tanári oldalon, ennek ellenére ott általában kétszer annyi kiszolgáló van.

A vállalat igazgatóhelyettese szerint nincs akadálya annak, hogy az étterem 10 forintos órabérért diákkisegítőket foglalkoztasson.

A készletek átcsoportosítása szintén nem használt az egyenletes eloszlásnak — most kétszer akkora tömörülés van az első tálalónál, ahol két kiszolgálónál több nem is fér el. Sajnos azt sem értjük, miért étkeznek a kültagok az előbb említett arány ellenére a diákoldalon. Elvben csak egy óra után jöhetnének, de ezt nem tartják be. *Orosz László* gazdasági főigazgató ígéretet tett arra vonatkozóan, ha továbbra is rendszeresen megszegik az időpontot, az egyetem felbontja velük a szerződést. Fontos tényező az is, hogy a választék fél 2 után rohamosan csökken (különösen vonatkozik ez frissensültekre, amelyek szinte teljesen leállnak 1 óra körül) és 1/4 3 felé minimális szintre redukálódik. Így érthető, hogy mindenki igyekszik korán ebédelni.

— Számadatok szerint az a là carte-ot igénybe vevő diákvendégek fluktuációja 250—300 fő. Mester legyen az a konyhafőnök, aki ehhez választékot tartó adagszámot ad. Herczku János mesterszakácsunk megpróbálja, de kéri a kedves vendégeket, fogyasszák szívesen a készételeket is

— mondja Sári Pálné menzavezető.

A frissensültek népszerűségének az az oka, hogy frissen sültek, tehát melegek, ami a készételekről sajnos nem mindig mondható el (például főtt burgonya vagy főzelékek). Ha ezzel kapcsolatban változás történne, valószínűleg a közvélemény is többre értékelné a készételeket.

Az itt felsorolt valamennyi probléma — sorbanállás, választék stb. — mind megoldódik, ha menűjegyet váltunk. Sári Pálné is ezt javasolja, s a menűétlap alapján megállapíthattuk, hogy változatos, kiadós, s megvan az az előnye, hogy minden nap kielégítő háromfogásos étkezést ad. Ez az előny azonban hátrány is, amennyiben a menűjegyet csak adott napon lehet felhasználni, szemben az a là carte-tal. Ezért választja döntő többség az utóbbit.

Az étkezés körülményeinek kultúráltabbá tétele érdekében a nyáron festettek, mázoltak, a pinceablakokat lecsempézte a vállalat, a kis éttermet újonnan burkoltatta. Felújították, azaz átcserélték a műanyagedényzetet porcelánra, eloxált tálcára. A körülményekkel kapcsolatban legtöbbször sótartó, szalvéta és pohár hiányára panaszkodnak a diákok.

Körülbelül egy hónappal ezelőtt 68 darab új sótartó került az asztalokra. Első napi fogyás 15 darab, egy héttel később pedig csak 33 maradt. Pohárral jó lenne a kollégiumokat is ellátni, akkor több maradna a menzán.

Tényleg legyen mindig szalvéta, de ne az étterem padlózatán, és az épület minden részén, hanem a kenyér mellett, és ne markoljunk fölöslegesen belőle — ezeket a diákságra nem éppen hízelgő adatokat Sári Pálnétól kaptuk. Nem becsületes dolog az, ha egyesek a menzáról akarják kiegészíteni a kollégiumi felszerelést, utána pedig panaszkodnak. A szalvétával kapcsolatban viszont javasoljuk, hogy ne a kenyérdobozon tartsák, hanem külön erre a célra szolgáló rekeszben, úgy nem fog az egész csomag lecsúszni akkor is, amikor csak egyet akarunk elvenni.

A négy fős menzabizottság 12 tagúra bővült. Többségük rendelkezik a konyhai ellenőrzéshez szükséges egészségügyi könyvvel (korábban ennek hiánya miatt nem mehettek be a konyhára), sőt némelyiküknek vendéglátós múltja van, így a jövőben hatékonyabban tudnak működni.

A pénztárral szemben fekvő első asztalnál ezentúl csak a menzabizottság tagjai fognak étkezni (ki is lesz téve egy menzabizottság feliratú tábla az asztalra), s 12-től 1-ig mindig lesz ott közülük valaki. Így bármikor megtalálhatja őket az is, aki nem ismeri a bizottság tagjait.

Az a kérésük, ha probléma merül fel — akár náluk, akár a menzai személyzetnél — mindig reklamáljunk, de udvariasan, intelligens módon.

Lapath Éva—Nagy Katalin

...nincs olyan kedves tolvaj!

AZ UTOLSÓ OKTÓBERI CYKLON-BÚLIRÓL nagyon szomorúan távoztam a Kinizsiből.

— Végre bent voltunk és az este nagyon jó lett volna — HA!! — ha nem hiába kutattam volna a táskám után 11 órakor. Jól emlékeztem, hogy melyik széken hagytam, amikor elmentünk táncolni. Minden félelem nélkül meg mertem tenni, hiszen a műszaki gólyabáljén is ott hagytam, és abból a jóval nagyobb tömegből senkinek sem jutott eszébe, hogy magával vigye.

KEDVES TOLVAJ, TARTSD MEG A PÉNZEMET, az majd kétszeri újságárulás után nem fog hiányozni. De kérlek a pénztárcámat és jegyzetfüzetemet juttasd vissza.

Tudom, hogy nincs olyan kedves tolvaj, aki belátná ballépésemet, és rohanna teljesíteni kérésemet. De hátha van...

Demcsák Ágnes

A gólyabáli éjszakában fellépett egyetemünkön a „Szépségért és kultúráért" érdemérem szőrösláb fokozatával kitüntetett „NYESZTERKA" népi táncegyüttes, és óriási sikert aratott. Kiemelkedő produkciójuk a „lábemelgetős" volt, melynél a szakértő közönség egyértelműen megállapithatta, hogy a fent emlitett fokozatot nem adták méltatlan lábaknak.

TIKI—TAKI

Éjfélkor aztán megkezdődött a kabaré. Játszották az egyetem színjátszói (mint majdnem mindig), írták az egyetem hallgatói (mint majdnem mindig), meghallgatta egy nagy tömeg (mint majdnem mindig), nevetett és tapsolt ugyanaz a tömeg (mint már régen).

Hiába, ki kellett köszörülni a közgazdász báli csorbát. Talán ezért sikerült jobban. Vagy esetleg a mi igényeink estek vissza? Az is lehet. Tény az, hogy jól szórakoztunk.

Tiki-taki címmel végre hallottunk egy igazi egyetemista paródiát, ami egy ilyen kabaré sava-borsa. Mennyivel jobban tetszett a már egyszer olvasott szöveg Mátyás professzor úr szavaival. Az elcsépelt Gugyerák is bejött, elsősorban a jó szöveg miatt, ami az íróként is, előadóként is most debütáló szerző frissességét dicséri. A „Nyeszterka együttes" kedves ötlete és előadása is méltán aratott sikert másodszor is (a tavalyi rongyosbál után). Viszont nagyon kevés volt és már évek óta hiányzik a „gólyahumor". Talán majd jövőre.

A varázslat

Vigopera cintányérra

Első és utolsó szín az I-es előadó: (negyedik mikrofonpróba).

JEGYSZEDŐ: — Kérem a jegyeket felmutatni! Mindenkinek megvan?! Ötvenforintossal fáradjunk az utolsó sorba, huszonötössel tessék előbbre ülni! Az első próbálkozók ide csoportosuljanak az orrom elé! Öt uvéjegyért kint a kettes, bent a kettes türelemjátékot adunk, tíz darabért kabinosi állást biztosítunk! Gyerünk lehet tolongani, mindjárt kezdődik a nagy attrakció!! Aki nem olvasta el a kötelező műsorfüzetet, jobb ha a tombolán keres szerencsét; ott ugyanis vigaszágon kisorsolunk néhány kisnövésű elégségest! Kártya és barátnő használata szigorúan tilos!! Kutyát, mordályt és a pálinkáshordót tegyük a pad alá! Az esernyőket és a hősugárzókat kérem kinyitni! Az előadást és a reformot a csenddel ne zavarjuk! Ezalatt a tatarozás zavartalanul szünetel! Csak tessék, tessék! Kezdődik a világszám. Kálmán király legnagyobb varázslója az Önök szeme láttára fog egy közönséges emberi halandóból közgazdászt ukmukfálni! A kísérletet eddig gólyákon hajtották végre, s bizony volt, aki elköltözött az egyetemisták világából. Vagy bezárták! Néhányan azonban a csodával határos módon túlélték!

Késönjövő, széknyikorgás, villámlás, mikrofonrecsegés.

VARÁZSLÓ: — Minden rendben? Él még? Pulzus, leckekönyv, jövedelemigazolás, beiratkozási űrlap, sexvizsga, villamosbérlet, lúdtalpbetét-kiutalás, MÁV-igazolvány, katonai igazolás, jegyzetvásárlási lap, balesetbiztosítás, kollégiumi kérelem, pályaalkalmasság, szoc.-segélyindoklás, erkölcsi bizonyítvány, KISZ-könyv, a házfelügyelő aláírása, horoszkóp, orvosi bizonyítvány, életrajz, az iskola ajánlása, szavatossági idő, társadalmi ösztöndíj szerződés, dili flekni???!! S különben is, elolvasta a mára kijelölt hétszáznyolcvan oldalt?!

DIÁK: — Nem. . . . . ! . . . . ?

VARÁZSLÓ: — Akkor kezdhetjük! Fogja le erősen!!

DIÁK: — Mamaaaaaaaaa! Pisilni kell!!!!!!

JEGYSZEDŐ: — Tessék kapaszkodni! Az első félév következik!

VARÁZSLÓ: — Mert az, ami más, de ugyanakkor ugyanaz abrakabamba, egy rőf vászon egyenlő kabrarahabra, sto tü vigyis zabra ha első elkanyarodás fadara, üres halmaz kobakba. Csiribi, csiribá kinyithatja a szemét! Na, mit lát??

DIÁK: — Egy csomó egyest! Tüntetést a matek tanszék előtt!

JEGYSZEDŐ: — Biztosan sokat evett!

VARÁZSLÓ: — Gyerünk tovább!

DIÁK: — Ezer oldal, nyolcszáz oldal, ezerötszáz oldal, előadás, szeminárium!

VARÁZSLÓ: — Nem jó!!!

JEGYSZEDŐ: — Mozi, futballmeccs, strand, Dunapart. . . . . .

DIÁK: — Zárthelyi! Könyvtár, szótár, termelési ár. . . . . .

VARÁZSLÓ: — Nem jó! Hunyja be a szemét! És ne gondoljon semmire, mert még belehal! Integrál nullától sültgalambig, középérték, csiribi, csiribú. A tökfilkó módusza, hipp-hupp! Most mit lát?

DIÁK: — Koncentrált oktatás!!!!! Mamaaaaaaa!!!!!

VARÁZSLÓ: — Vizet!!! Füstölög a szerencsétlen!

JEGYSZEDŐ: — Sör, tánc, flipper, tiki-taki. . . . . .

DIÁK: — Lorenz-görbe. . . . . .

VARÁZSLÓ: — Sárga bögre, görbe bögre! Kalamajka!

DIÁK: — Segítség! Élni akarok!

JEGYSZEDŐ: — Sárika, Klárika, balatoni villa, ... Emőke. . . . . .

DIÁK: — Hol vagyok?! Megbánom minden bűnömet!

VARÁZSLÓ: — Adjon neki néhány tesztkérdést! Hadd puhuljon!

JEGYSZEDŐ: — Keresztkérdés következik! Vegyen elő papírt, ceruzát, pizsamát, fogkefét és ötnapi hideg élelmet! Csak igennel, vagy nemmel válaszolhat!... Mi az: ha feldobják munkaerő, ha leesik áru?!

DIÁK: — Nem!

VARÁZSLÓ: — Oh, ember! Küzdj és bízva bízzál! Ez a kapitalizmus fiam!

DIÁK: — Miatyánk csak tesztkérdést ne adjál!!!!!!!

JEGYSZEDŐ: — Eresszük el magunkat, könnyedén üljünk, csináljuk a semmit! Csiribi, tessék ásítani!

DIÁK: — Pénzt, vagy elalszom!!

VARÁZSLÓ: — Nyissa ki a száját, kap egy kis ösztöndíjat!

DIÁK: — Kérek még!!!

UTOLSÓ KENET: két fegyveres őr jelenlétében jólöltözött ötszázforintosok hullanak alá a magasból.

VARÁZSLÓ: — Szemet lehunyni! Ukmukfukk diploma! Kabala, halkutya!

JEGYSZEDŐ: — Film, tv, táncdal, maszek trafik, lángossütő!!

DIÁK: — Öt oldal, tíz oldal, napos oldal, oldalas!

JEGYSZEDŐ: — Ez össze-vissza beszél!

VARÁZSLÓ: — Öntsön rá egy vödör képletet! Aztán lökje ki az életbe!

DIÁK: — Nem akarok az életbe menni!

JEGYSZEDŐ: — A kísérlet úgy látszik sikerült!

VARÁZSLÓ: — Verje fejbe ezerhatszáz forinttal!

JEGYSZEDŐ: — Azt hiszem elájult!

VARÁZSLÓ: — De közgazdász lett!

VÉGE

TORMAI LÁSZLÓ

VÉGRE!

Régi igazság az, hogy egy bál nem akkor és attól bál, hogy annak kiáltják ki, hanem akkor, ha tesznek is érte valamit, hogy valóban bál legyen. És ez volt az, amit a kultúrosztály eddigi ilyen jellegű rendezvényeinél hiányoltunk. Persze, Gólyabál, zene, tánc, kabaré, ital, passz, vége. Ezzel a rutinjellegű feladatok megszervezése be is fejeződött, a program ki is merült.

Az idén valami újat, többet, bált kaptunk. Volt nyitótánc, zsákbamacska, gólyaláb-futóverseny, kabaré, lábszépségverseny, népdaltanulás, és mellékesen zene, tánc, meg ital. Azt hiszem, már ebből a felsorolásból is látható, mi az, amiben előreléptünk, és ha ehhez hozzávesszük, hogy az asztalokon abrosz volt és pincér szolgált fel, mindjárt érthető, miért tetszett nekem az egész.

Apróbb hibák voltak, ami jórészt a rendezők gyakorlatlanságára — ekkora felhajtást még nem rendeztek — írható. Így például nem tetszett, hogy a programok csúsztak, a fél 11-re hirdetett zsákbamacska negyed 12-kor volt, és a daltanulás is jó félórával később kezdődött.

Mindez azonban a lényegen nem változtat, és ha így utólag leltárt készítek, végül azért minden műsorszám megvolt. Mit lehet még ehhez hozzátenni? Reméljük, a hibák a következőkben eltűnnek, és kívánjuk, hogy sose legyen rosszabb a Gólyabál.

ÁRA 2 FORINT

Mi van a cicában, izé a zsákban azaz van-e macska a stanecliben? Volt. Ha nem is cica, de kesztyű, sál, golyóstoll, gazd. földrajzfüzet, meg egyéb használati cikkek. A haverom most is röhög a meghatottságtól. Ő húzta ugyanis az egyetemi énekkar 1954-es tablóját...

Remek ötlet volt, gratulálunk. Persze ha Trabantot is tettek volna a csomagba, vagy egy szőke cicát...

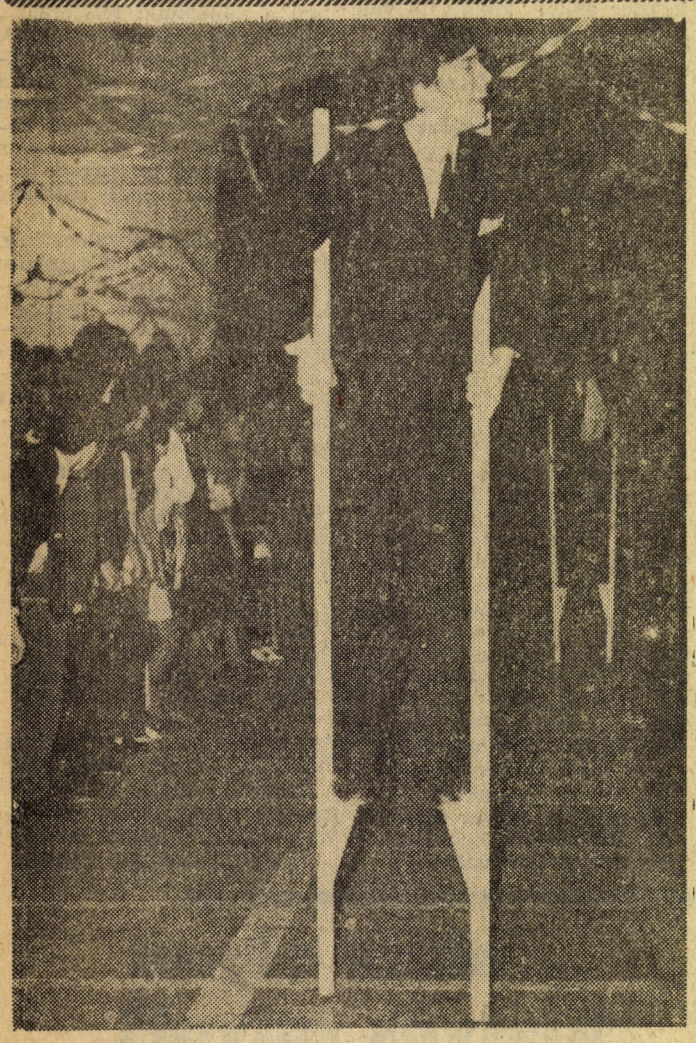

Gólyaláb Grand Prix

Első futam felkészülni, vigyázz, kész, rajt!! Megkezdődött az első Gólyaláb Grand Prix. Színhely az aula, pódiumtól Marxig. Idő: 11—12 között. — gyengébbek kedvéért: este. Résztvevők száma: Futam/ 5—6, mit tudom én. Isten bizony nem amiatt a pár üveg sör... ugye értitek.

Értékes — különösen vizsgák előtt — díjak. Futamgyőztes: 25 Ft-os uv.-jegy. Futamgyőztesek győztese: 50 Ft-os uv.-jegy. Az ötlet jó volt, mindenkinek tetszett. Reméljük, a díjakban még a győztesek unokái is gyönyörködni fognak.

SZÖVEG: Borsi György—Simor István—Sirola Miklós.
Fotók: Bajusz Károly. Rajzok: Benkő Viktor.

BÁLI PILLANATOK

— NO, ISTEN, ISTEN!

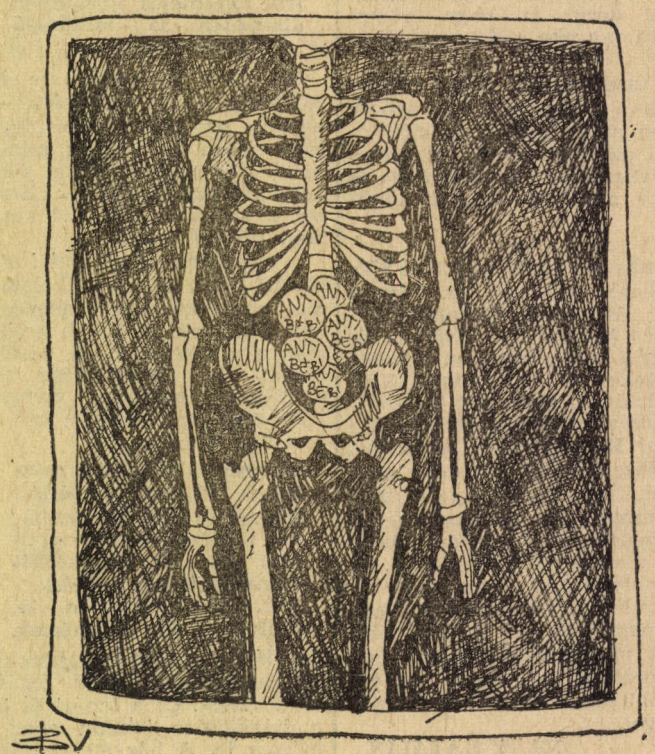

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KINCSES GYÖRGY
Szerkesztőség: Budapest IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 186—850/138
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Készül a Szikra Lapnyomdában